

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗВІТ
ПРО РОБОТУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
ТАВРІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
АГРОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗА 2018 РІК**

Мелітополь 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ.....	3
2. ПРОСВІТНИЦЬКО - ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	7
3. НАУКОВО – БІБЛІОГРАФІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	21
3.1 Науково-бібліографічна робота.....	21
3.2 Інформаційне супроводження НДР в режимі ДОК та ВРІ.....	22
3.3 Інформаційно-ділові заходи. Послуги On-line	23
3.4 Формування інформаційної культури користувача.....	24
3.5 Довідково-бібліографічна робота.....	25
3.6. Організація інформаційно-пошукового апарату.....	26
4. ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДУ БІБЛІОТЕКИ.....	27
4.1 Структура та склад фонду.....	27
4.2 Нові надходження.....	29
4.3 Актуалізація та збереження фонду.....	30
5. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ БІБЛІОТЕКИ.....	32
5.1 Електронний каталог.....	32
5.2 Електронна бібліотека.....	33
5.3 Електронні бази даних.....	34
5.4 Використання електронних ресурсів.....	35
5.5 Інституційний Репозитарій ТДАТУ ElarTSATU.....	37
5.6 WEB-представництво наукової бібліотеки.....	40
6. НАУКОВО – ДОСЛІДНА ТА МЕТОДИЧНА РОБОТА.....	41
6.1 Науково-дослідна робота НБ.....	41
6.2 Науково-методична робота.....	42
6.3 Консультаційно-методична допомога. Підвищення кваліфікації.....	45
6.4 Методичне забезпечення бібліотек ЗТО СГБ.....	49
7. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	51
8. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	55
9. ІНОВАТИКА В РОБОТІ БІБЛІОТЕКИ.....	58
10. УПРАВЛІННЯ. РОБОТА З КАДРАМИ.....	59
11. МАТЕРІАЛЬНО – ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	61

ДОДАТКИ:

1. Таблиця основних статистичних показників роботи НБ ТДАТУ за 2018 рік (форма МОН України)
2. Таблиця основних статистичних показників роботи НБ ТДАТУ за 2018 рік (форма ННСГБ УААН України)
3. Просвітницько-виховна діяльність (фото-звіт)

ВСТУП

Наукова бібліотека - центр, який поєднує бібліотечно-інформаційні функції з ключовими елементами університетських технологічних сервісів. Бібліотека – не просто місце книгозберігання, а мозковий центр університету, що пов'язаний із світовими інформаційними ресурсами і забезпечує швидкий та зручний доступ до них, знаходиться в центрі академічного та дослідницького процесів в ТДАТУ. Бібліотека органічно поєднує традиційні та новітні інформаційні ресурси.

Головна мета бібліотеки – створення інформаційної бази для організації освітнього та дослідницького процесів. Бібліотека забезпечує швидкий та зручний доступ до світових наукових та освітніх ресурсів, першоджерел результатів наукових досліджень, а також створює власні електронні ресурси. Бібліотека є учасником освітнього та дослідницького процесів через надання сервісів, представлення та вимірювання результатів наукових досліджень.

Основними **пріоритетними напрямками розвитку бібліотеки** у 2018 році були:

- створення оптимальної системи якісного обслуговування користувачів;
- сприяння конкурентоздатності університету на ринку освітніх послуг;
- забезпечення раціонального формування та розвиток інформаційно-бібліотечних ресурсів в інтересах користувачів, навчального та наукового процесів;
- збереження багатства фонду і наукової спадщини університету для наступних поколінь;
- забезпечення доступу користувачів до науково-освітніх ресурсів шляхом використання інформаційних технологій;
- створення власних інформаційних ресурсів;
- забезпечення лідируючих позицій Головної бібліотеки об'єднання в питаннях методичного забезпечення бібліотек, які входять до Запорізького територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек (ЗТО СГБ);
- удосконалення інфраструктури бібліотеки та підвищення комфортності обслуговування користувачів;
- підвищення професійної компетентності співробітників бібліотеки;
- удосконалення культурно-просвітницької і виховної роботи серед студентської молоді;
- популяризація всіх ресурсів бібліотеки і її діяльності;
- підвищення рівня інформаційної культури користувачів з урахуванням світових стандартів інформаційної грамотності.

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Обслуговування користувачів проводили наступні підрозділи НБ:

1. Відділ обслуговування користувачів, у т.ч

- абонемент навчальної та наукової літератури;
- абонемент художньої літератури;
- великий читальний зал;

2. Відділ науково-бібліографічної роботи;

3. Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення

- зал електронних ресурсів
- сектор електронної бібліотеки

4. Нестационарні форми обслуговування

- бібліотеки гуртожитків - 2
- бібліотечні пункти на кафедрах – 18

Користувачами бібліотеки 2018 році були студенти, викладачі та співробітники ТДАТУ, студенти і викладачі мелітопольського коледжу ТДАТУ, сторонні користувачі, а також віддалені користувачі, зареєстровані в БД «Читач».

Всього зареєстрованих користувачів за ЄРО – **8780** у т.ч.

- студенти – **3385**
- аспіранти - 24
- науковців і викладачів – 334
- спеціалістів – 264
- віддалені – 4090

Всіма підрозділами було обслуговано **23860** користувачів;

Відвідування сайтів рахується з допомогою *Google Analytics*. Звернення до електронних ресурсів – з допомогою лічильників. Загальна цифра відвідувань у 2018 році складає – **193491** (+23585) за рахунок збільшення звернень до електронних ресурсів.

Віддалені користувачі

З розвитком Інтернет бібліотеки отримали нову категорію користувачів – **віртуальних**, тобто тих, хто користується послугами бібліотеки віддалено. Розвиваючи дистанційний доступ до джерел інформації, бібліотека створює віртуальний простір, на якому успішно функціонують всі бібліотечні технології. А це означає, що бібліотека стає провідником нової культури – культури віртуального інформаційного обміну, віртуального читання, віртуального спілкування і пізнання.

Використання інноваційних технологій у роботі бібліотеки дозволяє розширити діапазон обслуговування. Споживачами послуг стають не тільки безпосередні, але й віддалені користувачі, які знаходяться поза єдиним простором. У сучасному розумінні **віддалений користувач** – це користувач, який має доступ до обчислювальної системи за допомогою віддаленого терміналу. За останні 3 роки кількість віддалених користувачів збільшилося більше ніж в **3** рази.

Основні статистичні данні роботи віддалених користувачів

Табл. 1

№	Віддалені користувачі	2016	2017	2018
1.	Зареєстровано всього у т.ч	2988	7655	16437
1.1	IP-адреси	2859	7509	16238

Показники відвідувань

Табл. 2

	2017	2018
Фізичне відвідування бібліотек	60100	56261
Відвідування сайту НБ	11423	22968
Кількість звернень до ЕК та ЕБ	18420	21629
Відвідування блогу НБ	14832	19621
Відвідування репозитарію	61481	66947
Відвідування масових заходів	3650	6065
Всього за рік	169906	193491

Документовидача усіма підрозділами НБ дорівнює **477468** прим.

Розподіл документовидачі документів

Табл. 3

	2017	2018
З основного фонду НБ та філій	210650	244454
Завантажено е - документів з ElarTSATU	61481	66947
Завантажено е-документів (ЕБ, СД-диски, FTP інші)	130870	166050
Електронна доставка документів, МБА	145	17
Всього за рік	403146	477468

Як і у попередні роки, у звітному році спостерігається зменшення показників обслуговування користувачів, що пояснюється:

- тенденцією зменшення контингенту студентів денної та заочної форми навчання;
- перехід студентів на дистанційне навчання за індивідуальним планом;
- активним використанням ресурсів Інтернет;
- недостатня забезпеченість навчальною літературою нових дисциплін.

Це спонукає бібліотеку до постійного пошуку нових форм обслуговування користувачів і

представлення інформації. І лише завдяки цьому, наукова бібліотека сьогодні – це не тільки книгозбірня, а й сучасний інформаційний центр, яка створює власні інформаційні ресурси, сервіси у т.ч і для віддалених користувачів.

В звітному році на базі читального залу продовжується співпраця з кафедрами – це **нова форма роботи:**

«Інформаційний тиждень фахової періодики на кафедрі». До уваги викладачів кафедр було представлено **344 фахових періодичних** видань.

Протягом року велику увагу працівники відділу обслуговування приділяли роботі зі **студентами-першокурсниками**. На абонементі навчальної та наукової літератури працює груповий метод обслуговування першокурсників що передбачає видачу заздалегідь підготовлених комплектів літератури. Під час запису читач обов'язково

знайомиться з «Правилами користування НБ», зі структурою бібліотеки, спектром послуг з бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування, які надає бібліотека.

Масова видача підручників проводиться для студентів **1 курсів** (стаціонар) всіх факультетів відповідно до графіку видачі. Групова видача підручників була

проведена за коротким терміном – **5** днів, проходила в співпраці з деканатами факультетів та кураторами груп.

Завдяки чіткій і злагодженій роботі до бібліотеки були записані та отримали підручники **445** першокурсників. До уваги користувачів були представлені виставки книг та періодичних видань: «Першокурснику! Знайомся та вивчай!», «Вивчаємо в семестрі», «Знайомся – спеціальності ТДАТУ».

Студенти 2-5 курсів денної форми навчання та студенти заочної форми навчання, магістри обслуговувались індивідуально.

Зменшення показників пояснюється такими причинами:

- ✓ значно знизилась зацікавленість студентів книгою;
- ✓ в НБ організована електронна бібліотека;
- ✓ розвиток Інтернету та електронних ресурсів зробило пошук матеріалів більш доступним.

На **абонементі художньої літератури** основні показники теж знизились.

Для пропаганди читання художньої літератури абонементом проводиться певна робота: використовуються інформаційні можливості сайту бібліотеки, де розміщені віртуальні виставки, подавалися прес-анонси щодо просвітницько-виховних заходів відділу та нові надходження літератури.

На допомогу навчальному процесу працюють філії гуртожитків. Фонд філії бібліотеки включає в себе 2083 примірники, у тому числі навчальну, довідкову, навчально-методичну та художню літературу, періодичні видання. Обслуговування студентів, що користуються бібліотекою в гуртожитку, здійснюється в режимі читального залу та абонементу.

У звітному році активно проводилась робота з **18 бібліотечними пунктами** на кафедрах.

2. ПРОСВІТНИЦЬКО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Підтримка іміджу бібліотеки – важливий напрямок роботи для відділу обслуговування. **За звітний період проведено 198 просвітницьких, культурно-просвітницьких та виховних заходів, а саме:**

- ✓ тематичних виставок і переглядів літератури - **106**
- ✓ виставки-інсталяції - **10**
- ✓ інформаційно-ділові заходи - **6**
- ✓ фестиваль «Діалоги культур» - **1**
- ✓ **тематичні медіа-бесіди** (проведено) - **20**
- ✓ екскурсії / виступи на радіо - **12 /2**
- ✓ **години**: пам'яті, присвяти, поетичні, музичні, патріотична - **6**
- ✓ **віртуальні виставки** - **4**
- ✓ **фото-проект** - **3**

Підготовлено на сайт Наукової бібліотеки і сайт ТДАТУ **75** прес-релізів до заходів, виставок.

Впродовж року проводяться заходи на виконання **Державних програм та до знаменних і пам'ятних, ювілейних дат**. Розробляються цикли або комплекси заходів, в яких передбачено виставки, перегляди, бесіди, інформаційні, літературно-музичні, історичні, патріотичні години, інформаційно-пізнавальні заходи, фото-селфі зони та ін..

Серед найбільш важливих були такі події:

- Заходи до 100-річчя Української революції 1917-1921рр.; **100-річчя державних символів України;**
- Заходи до 204-річниці з дня народження Т. Г. Шевченка;
- Комплекс заходів до Дня Перемоги над нацизмом у другій світовій війни, до 75-річчя вигнання нацистських окупантів із м. Мелітополя;
- Заходи до Дня Героїв Небесної сотні;
- Заходи до 100-річчя бою під Крутами
- Заходи до Дня Гідності та Свободи;
- Заходи до Дня захисника України;
- Заходи до Дня українського козацтва;
- Заходи до Дня Збройних Сил України;
- Заходи до Дня вишиванки;
- Заходи до Дня пам'яті жертв голодомору 1932-1933 рр. **(85-річчя);**
- Заходи щодо виконання державної програми Молодь України (2016-2020 рік);
- Заходи до Міжнародного дня миру;
- Заходи щодо – 2013-2022 рр. міжнародне десятиріччя зближення культур, та до Всесвітнього дня культурного різноманіття;
- Заходи до 2018 рік – Рік охорони культурної спадщини в Україні
- Заходи до 2018 рік – Рік правопросвітницького проекту «Я маю право»;
- Заходи в рамках громадського обговорення присвоєння ТДАТУ ім'я Героя України Дмитра Моторного;
- Заходи до 80-річчя заснування запорізької області.

**Заходи до 100-річчя Української революції 1917-1921рр.,
100-річчя державних символів України**

В рамках висвітлення та популяризації подій «Української весни 1918 року», до 100-ліття від початку Української революції 1917–1921 років та до 100-річчя державних символів України, наукова бібліотека підготувала комплекс стендів **«Шляхами Української революції»** та експрес-виставку **«Символи держави»**.

**Заходи до 204-річниці з дня народження
Т. Г. Шевченка:**

До Дня народження національного символу України Т. Г. Шевченка, наукова бібліотека підготувала тематичний перегляд **«Думи мої, думи...»** та тематичну бесіду **«Шляхами Кобзаря»**.

**Комплекс заходів в рамках проекту «Пам'ять про
незабутнє»:**

Заходи до Дня Перемоги над нацизмом у другій світовій війни; до 75-річчя вигнання нацистських окупантів із м. Мелітополя; до Дня скорботи і вшанування жертв війни в Україні.

Наукова бібліотека до 8-9 травня – Дня пам'яті та примирення й Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років в рамках проекту **«Пам'ять про незабутнє»** підготувала виставку-інсталяцію, де в розділах **«Згадаймо всіх»** та **«Викладачі та студенти ТДАТУ у Другій світовій війні»** були представлені

світлини воїнів-захисників та унікальні документальні матеріали: бойові шляхи на карті, анкети воїнів, накази та листи про нагородження, матеріали про зниклих безвісти, списки захоронень, донесення про втрати. В рамках проекту співробітники наукової бібліотеки

принесли раритетні фото своїх рідних часів Другої світової війни, які т були представлені на виставці.

До 75-річчя вигнання нацистських окупантів із м. Мелітополь в читальному залі пройшла патріотична година *«На мелітопольських рубіжах»*. На захід були запрошені студенти майже всіх факультетів, які були вражені документальною хронікою подій 1943 року. До заходу була представлена тематична виставка *«Рокам ніколи пам'яті не стерти»*, на якій демонструвались документальні та художні видання, архівні фотоматеріали про буремні 1941-1943 роки.

До Дня скорботи і вшанування жертв війни в Україні наукова бібліотека підготувала експрес-виставку *«Згадаймо всіх поіменно»*, на якій були представлені документальні матеріали, фотоальбоми про події німецько-радянської війни.

Заходи до Дня Героїв Небесної сотні; 100-річчя бою під Крутами:

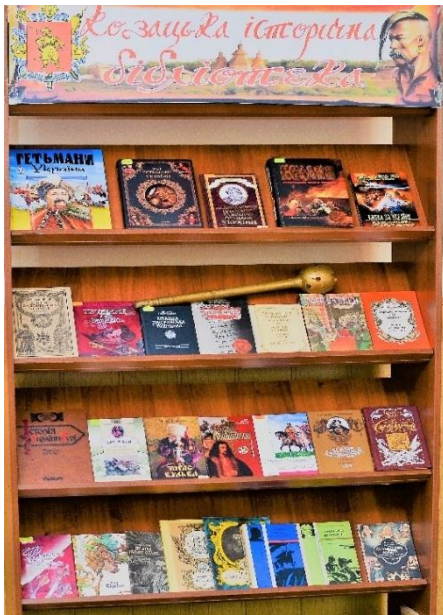

З нагоди річниці вшанування Героїв Небесної Сотні, який відзначається 20 лютого та 100-річчя бою під Крутами, наукова бібліотека підготувала стендову фотовиставку-акцію *«Героїчних сердець височінь»*. На виставці були представлені документальні та фото матеріали подій 1918 та 2014 року, історії тих, хто виборював свободу України, загинув за честь, за волю, за право бути Українцем і за свою Батьківщину. Ці події розділяють майже 100 років, але їх об'єднує боротьба за свободу та незалежність неньки України.

Заходи до Дня захисника України та Дня українського козацтва:

До Дня захисника України, наукова бібліотека підготувала стендову акцію *«На першій лінії оборони: мелітопольці – учасники АТО»*. На стендовій виставці були представлені фотоматеріали про наших земляків-героїв учасників АТО, які захищають рідну неньку-Україну, це спомин про тих, хто поклав свої голови за нашу свободу.

До Дня козацтва, який щорічно відзначається 14 жовтня, наукова бібліотека підготувала тематичну виставку **«Світочі козацького духу»**, на якій була представлена документальна та художня література про історію України, про козацьку епоху, яка надзвичайно багата подіями і героями. Це такі видання: О. П. Раєнт «Усі гетьмани України», Д.В. Сухінін «Вогняні роси», І. Нечуй-Левицький «Вогняні роси», Б. Лепкий «Битва за Україну», Л. Косенко «Козаки» та інші.

В читальному залі НБ представлена **«Козацька історична бібліотека»** – постійна книжкова експозиція, на якій демонструються понад 100 видань, серед яких наукові, документальні, художні твори про життя, традиції, побут, звичаї, духовне і національне відродження козацтва.

Заходи до Дня Збройних Сил України

До Дня Збройних Сил України, який відзначається 6 грудня, наукова бібліотека підготувала **стендову фотовиставку «Жити гідно всупереч долі»**. Це світлини та історії українських захисників - бійців та волонтерів, поранених на сході України. Колишні студенти, службовці, професійні військові, вчителі, винороби, були поранені на війні і тепер починають нове життя.

Відважні воїни стали інвалідами, але не втратили сили духу і своїм прикладом надихають українців. Про цих людей можна сказати одним словом – гідність. Історії цих героїв є для нас уроком мужності, життєлюбства, сили духу.

Заходи до Дня Гідності та Свободи

До Дня Гідності та Свободи 21 листопада в науковій бібліотеці пройшла **патріотична година «Люди свободи»**. На захід були запрошені студенти майже всіх факультетів. Вони зацікавлено слухали та переглядали відеоматеріали про видатних особистостей, які зробили вагомий внесок в боротьбу за вільну Україну.

До заходу підготовлена **тематична виставка «Від революції свободи до революції гідності»**. На виставці були представлені документальні, періодичні видання та фотоматеріали про героїв заходу – людей свободи: О. Сенцов «Купите книгу - она смешная», Л. Костенко «Вибране», Н. Гордийчук «Николай Леонтович» та ін.

Заходи до Дня вишиванки

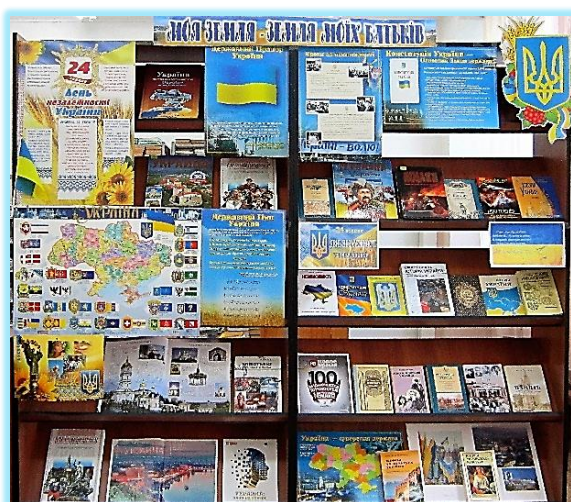

До Дня вишиванки наукова бібліотека започаткувала **фото-проект «Вишиванки захоплюють світ»** та організувала етнічну **фото-зону «Український vintage»**. Факультети, кафедри та підрозділи активно долучилися до акції. Десятки фото викладачів, студентів та співробітників у вишиванках були розміщені у соціальних мережах.

Заходи до Дня незалежності України та Дня Конституції України

До 27-ї річниці проголошення незалежності України та до Дня державного прапора наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку-інсталяцію «Моя земля – земля моїх батьків»**. На виставці були представлені видання, які відображають історичний шлях до незалежності держави та сьогодення.

До Дня Конституції України наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Фундамент правової держави»**. На виставці були представлені видання: Конституція України, С. Б. Чехович «Конституція України», Б. Крупницький «Пилип Орлик», М. Грушевський «Ілюстрованная история Украины», «Україна: книга фактів» та ін.

Заходи до Дня пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій:

До 85-ї річниці Голодомору наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Україно, пам'ятай! Світе, знай!»**. Виставка розповідає про історію Голодомору, яку повинні знати не лише в Україні, а й в усьому світі. На виставці були представлені видання: «Голодомор 1932-1933 років в Україні, документи і матеріали», «Розсекречена пам'ять», «1933: Трагедія голоду», В. Барка «Жовтий князь», Р. Конквест «Жнива скорботи» та інші. В періодичних виданнях «Світогляд»,

«Український історичний журнал» піднімаються питання - «Торгсин»: золота ціна життя українських селян у роки голоду (1932-1933рр.), «Пам'яті народу: геноцид в Україні голодом 1932-1933 років: свідчення».

Заходи до 32-річчя Чорнобильської катастрофи

До 32-річчя Чорнобильської катастрофи наукова бібліотека підготувала **експрес-виставку «Чорнобиль не має минулого часу»**. На виставці демонструвались документальні та художні видання про Чорнобильську катастрофу, зокрема книга «Духом и мужеством», присвячена мелітопольським ліквідаторам, викладачам та співробітникам ТДАТУ, які теж приймали участь в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. В книзі подано коротку історію вибуху на Чорнобильській АЕС, названі основні причини, що привели до трагедії планетарного масштабу. Особлива сторінка видання – це рубрика «Чорнобиль очима дітей», вірші із збірки «Черная быль» ліквідатора-чорнобильця, поета В'ячеслава Смоленського та фото тих давніх трагічних подій.

Заходи до 310-річчя Батуринської трагедії:

До 310-річчя Батуринської трагедії наукова бібліотека підготувала **експрес-виставку «Батуринська трагедія: злочин часу»**, яка ознайомила студентів з трагічними подіями нашої історії. На виставці були представлені документальні та художні видання: Литвин В.М. «Історія України», художньо-документальне видання про гетьмана Лівобережної України Івана Мазепу, повість Богдана Лепкого «Батурин», роман Р. Іваничука «Орда», поема «Великий льох» Тараса Шевченка та ін.

Заходи щодо виконання державної програми Молодь України (2016-2020 рік): 24.06 – День молоді; 10.11 – Всесвітній день молоді; 17.11 – Міжнародний день студентів:

До Дня молоді, який в Україні у 2018 році відзначали 24 червня, наукова бібліотека підготувала **експрес-виставку «День молоді»**, яка демонструвалась на абонементі навчально-наукової літератури.

До Всесвітнього дня молоді та до Міжнародного дня студента, які відповідно відзначаються 10 та 17 листопада, наукова бібліотека підготувала **експрес-виставку «Молоді про молодь»**.

Ці свята – це свято творчості й натхнення, енергії і запалу, пізнання і самоствердження, любові і романтики. Юність і молодість - це не тільки прекрасні періоди в житті кожної людини, але ще й особливий стан душі. Саме вони, сьогоднішні студенти, молоді робітники, підприємці, науковці, скоро будуть визначати шляхи розвитку країни, вести її до процвітання та успіху.

Заходи до Міжнародного дня миру

До Дня миру, який щорічно відзначається 21 вересня наукова бібліотека підготувала *стендову акцію-фотопроєкт «Якби не війна»*.

Фото-проект «Якби не війна» - це історії військовослужбовців та волонтерів. Бо що про них знає пересічний українець? Адже ті, хто нас захищають в найгарячіших точках зони АТО - такі ж звичайні мирні громадяни як і ми. У них абсолютно мирні професії і зброю багато з них змушені були взяти лише зараз - щоб захистити свій будинок, свою сім'ю, свою рідну Україну. Адже для того, щоб захищати свою Батьківщину, досить просто бути її патріотом. Саме тому і виник проєкт «Якби не війна».

Заходи щодо – 2013-2022 рр. міжнародне десятиріччя зближення культур; та до Всесвітнього дня культурного різноманіття:

До Всесвітнього дня культурного різноманіття в ім'я діалогу та розвитку, який щорічно відзначається 21 травня, в ТДАТУ відбулося *Свято- FEST «Діалоги культур»*.

Організатори свята – наукова бібліотека, міжнародний відділ та ЦКіД.

Мета фестивалю – відродження та збагачення культурної спадщини, активізація

руху за збереження народної творчості національних меншин, успадкування народних традицій, забезпечення можливості розвитку культури етнічних груп та покращення досвіду творчої діяльності.

На фестивалі «Діалоги культур» національні меншини ТДАТУ представили свою культуру та

подарували незабутні емоції під час своїх творчих виступів. Свою творчість продемонстрували українці, болгары, азербайджанці, гагаузи, поляки, татари. На святі був присутній представник країни Нова Гвінея - Сорі Курума, студент-еколог факультету

АТЕ. Всі учасники фесту «Діалоги культур» були відзначені подяками. Фестиваль вражав своєю емоційністю, яскравістю й широтою юних талантів.

Заходи до 2018 рік – Рік охорони культурної спадщини в Україні (Всесвітній день художника, День українського кіно)

До Дня художника, який в Україні щорічно відзначається у другу неділю жовтня та до Року культурної спадщини в Україні, наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Контражур натхнення»**. Українським майстрам пензля присвячуються твори, які стали частиною золотого фонду нашої наукової бібліотеки: «Український живопис», «Спадщина віків. Українське малярство у музейних колекціях Львова» Т. Свенцицької, «Художник» К. Тур-Коновалова, «Тетяна Яблонська. Живопис та графіка» та інші. Окремо були представлені видання про талановитих художників нашого рідного краю – Мелітопольщини.

До Дня українського кіно, який щорічно відзначається в другу суботу вересня, наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Кіно та книга»**, де були представлені книги, які розкривають історію створення вітчизняного і світового кіно, а також книги, за якими талановиті режисери зняли свої геніальні фільми.

Заходи національно-патріотичного проекту «З Україною в серці»

✓ **Мультимедійні огляди, бесіди**

- Народжені в Україні
- Українській молоді – європейські цінності
- Еліта української нації
- Українські династії. Сімейний альбом

➤ **Мультимедійно - краєзнавчий цикл «До чистих джерел Запорізького краю»**

Заходи до 80-річчя заснування запорізької області

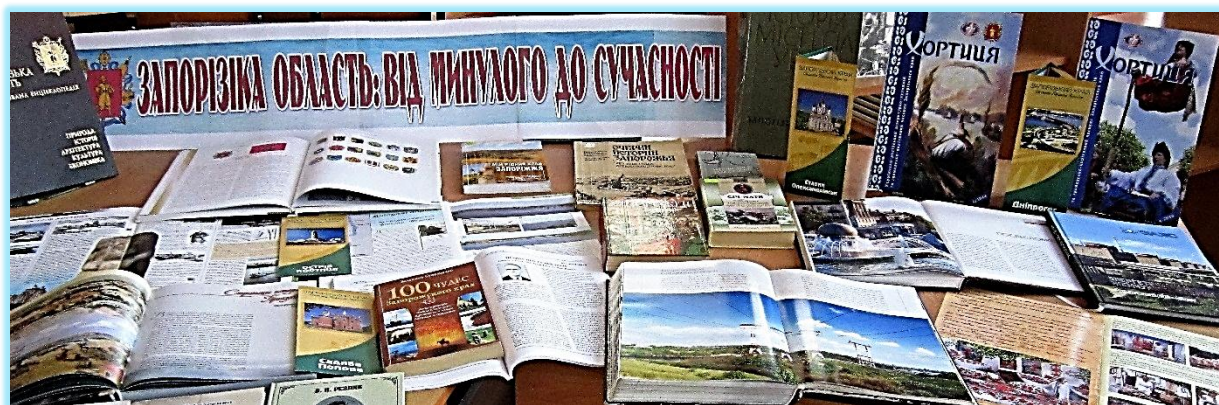
10 січня 2019 року виповнюється 80 років утворення Запорізької області. Наукова бібліотека, до цієї дати підготувала ряд заходів:

✓ **Мультимедійні огляди, бесіди:**

- Мелітополь – інтеркультурне місто
- Козацька столиця України
- Преобразование уездного городка (Мелітополь)
- Життя, гідне пам'яті й пошани (знамениті мелітопольці)

✓ **Тематичні виставки:**

- Запорізька область: від минулого до сучасності

➤ **Мовний цикл «Мова – ДНК нації»**

- Є мова - є нація (постійна тематична виставка зі зміною експозицій)
- Спадщина тисячоліть (тематична виставка)
- Слова та мова (тематичний перегляд)
- Матеріал на радіо до Дня української писемності та мови

Заходи до 2018 рік – Рік правопросвітницького проекту «Я маю право»

В рамках правопросвітницького проекту «Я маю право» та до Всесвітнього дня захисту прав людини, наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Я маю право»**. На виставці представлені правові видання: «Основи демократії», В.Д. Гапотій «Основи правознавства», В.В. Кравченко «Конституційне право України», «Студент і закон», «Права людини» та ін.

Слоган проекту: «ЗНАЮ! ДІЮ! ЗАХИЩАЮ!» означає, що громадянин знає свої права, користується ними і знає, що треба робити, коли його права порушують, захищаючи себе згідно з законами, а держава захищає громадянина і його права.

Заходи в рамках громадського обговорення присвоєння ТДАТУ ім'я Героя України Дмитра Моторного

Наукова бібліотека 24 та 31 жовтня для всіх факультетів ТДАТУ **провела годину-посвяту «Корифей аграрної галузі»**, присвячену Герою України, двічі Герою Соціалістичної Праці, почесному члену Національної академії аграрних наук України, керівнику господарства із понад піввіковим досвідом, випускнику нашого вузу, якому ще за життя поставили пам'ятник - Дмитру Костянтинівичу Моторному.

Дмитро Костянтинівич - найтитулованіший випускник нашого університету. Він був частим гостем і добрим другом ТДАТУ, постійним членом Наглядової ради ТДАТУ, Почесним професором ТДАТУ, постійним активним учасником найбільш знакових університетських заходів.

На згадку про себе Дмитро Костянтинівич Моторний залишив написані ним вірші та пісні. На заході прозвучала його своєрідна хліборобська молитва - пісня «Покохайте поле».

Теплі та щирі слова про Дмитра Костянтинівича висловив ректор ТДАТУ, д.т.н., професор, член-кореспондент НААН України Кюрчев Володимир Миколайович.

Заходи до Дня Європи

До Дня Європи наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Новітня література Європейського простору»**. На виставці були представлені твори сучасних європейських письменників: Фредеріка Бегбедера, Анни Гавальди, Джоанн Харрис, Карлос Руїс Сафона, Деніела Кіза, Чака Паланіка, Умберто Еко та інших. Ці письменники досягли міжнародного успіху, а їх твори увійшли до списків бестселерів у багатьох країнах Європи.

Заходи до Дня толерантності

Наукова бібліотека до Міжнародного дня толерантності, який відзначається 16 листопада, підготувала *експрес-виставку «Толерантність – шлях до згоди»*. На виставці були представлені видання, які підіймають такі питання, як «Толерантність: через бібліотеки – до миру і злагоди», «Динаміка ксенофобії й антисемітизму в Україні», «Будьмо толерантні».

Заходи до відзначення ювілеїв видатних людей: політичних діячів, поетів, письменників, музикантів:

✓ Виставка-інсталяція *«Пам'яті маестро»* (до 100-річчя від дня народження засновника та художнього керівника першого в місті Мелітополь народного естрадного оркестру О. І. Чигрина)

✓ Експрес-виставка *«Життя на струнах душі»* (до 80-річчя від дня народження поета, барда, талановитого актора В. С. Висоцького)

- ✓ Експрес-виставка *«Останній гетьман України»* (до 145-річчя гетьмана Павла Скоропадського)
- ✓ Експрес-виставка *«Останній гетьман Війська Запорозького»* (до 250-річчя українського військового, політичного і державного діяча, гетьмана Кирила Розумовського)
- ✓ Перегляд *«Феномен своєї доби»* (до 80-річчя від дня народження В. Стуса, українського поета)
- ✓ Перегляд *«Олесь Гончар: Людина і письменник»* (до 100-річчя від дня народження О. Гончара)
- ✓ Перегляд *«Паралелі історій»* (до 120 річчя від дня народження Е. М. Ремарка)
- ✓ Перегляд *«Життя без фальші»* (до 100-річчя від дня народження О. І. Солженіцина)

Заходи до відзначення ювілеїв видатних вчених і випускників ТДАТУ

Уваги заслуговують *виставки-персоналії «Пишаймося!», «Знамениті випускники ТДАТУ»*, де представлені імениті випускники та науковці ТДАТУ.

Виставки були присвячені:

- до 55-річчя д.е.н., професора, **Т. І. Яворської**;
- до 80-річчя к.т.н., доцента **М. О. Шабали**;
- до 91-річчя Героя України **Д. К. Моторного**: стендова виставка *«Патріарх української землі»*.

Заходи на допомогу навчальному та науковому процесам

Особлива увага в роботі бібліотеки приділяється навчальному процесу та науковій роботі в університеті. Заходи на допомогу навчальному процесу в останні роки стали більш поглибленими та цікавішими завдяки постійному зв'язку з кафедрами та викладачами.

Відділом обслуговування користувачів було представлено ряд заходів:

Інформаційно-пізнавальний захід «Навчись легко вчитися»

В циклі заходів «*Навчись легко вчитися*», які традиційно наукова бібліотека проводить на початку навчального року, в літературній вітальні НБ пройшов **інформаційно-пізнавальний захід «Навчись легко вчитися»** для студентів першого курсу майже всіх факультетів.

Захід проводила досвідчений бібліотекар Петрова Людмила Олексіївна, яка в цікавій формі з наглядними таблицями Шульте познайомила студентів з методикою розвитку уваги, пам'яті та периферійного зору. Всі ці навички роботи з книгою та інформацією допомагають студентам у навчанні та особистому розвитку.

Заходи до дня туризму

В ТДАТУ з нового навчального року відкрито спеціальність «Туризм», актуальну і особливо важливу для розвитку України. З цієї нагоди та до Дня туризму, який щорічно відзначається 27 вересня та припадає також на Всесвітній день туризму, наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Туристичні подорожі»**. На виставці були представлені навчальні та періодичні видання: Стафійчук В. І. «Туристичне країнознавство», Галасюк С. С. «Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності», Панченко Ю. В. «Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму»; додатки до журналів «Новое время» та «Корреспондент» туристичної тематики та ін.

Заходи до дня харчової промисловості

В ТДАТУ з нового навчального року відкрито спеціальність «Харчові технології». З цієї нагоди та до Дня харчової промисловості, наукова бібліотека підготувала **тематичну виставку «Технології харчової промисловості»**.

Тематичні виставки на допомогу навчальному та науковому процесам:

- ✓ Видання викладачів ТДАТУ (постійна);
- ✓ Тобі економісте (еколог, механіку, енергетику;)
- ✓ Вивчаємо в семестрі (змiна експозицій);

- ✓ Готуємось до іспитів;
- ✓ Пишемо курсову роботу;
- ✓ На допомогу магістрам;
- ✓ Знайомся: спеціальності ТДАТУ;
- ✓ Тиждень фахової періодики;
- ✓ Першокурснику! Знайомся та вивчай!;
- ✓ Сучасні енергетичні технології;
- ✓ Незвичні олійні (нішеві маслічні культури);
- ✓ Колоситься праця щедрою нивою;
- ✓ Інтелектуальний ресурс України;
- ✓ ІТ-технології в сільському господарстві.

Допомогу самостійній роботі студентів в отриманні необхідної інформації надають постійно діючі виставки нових надходжень – **3 виставки (34 експозиції, експоновано літератури – 1027 прим.)** та інформаційний стенд з рубриками «**Увага. Викладач рекомендує**», «**Нові надходження**» та тематичні виставки.

Літературно-художні заходи:

Заходи до Всесвітнього дня книги

До Дня книги та до 120-річчя від дня народження В. М. Сосюри українського письменника, поета-лірика, автора понад 40 збірок поезій, наукова бібліотека підготувала **стендову акцію «Яке прекрасне рідне слово»**. На стенді були представлені біографічні данні поета, його кращі вірші, його відомі вислови про Україну та вислови відомих людей про видатного митця.

Літературно-художні виставки та перегляди:

- ✓ Так ніхто не кохав
- ✓ Сучасна зіркова проза
- ✓ Образ жінки у живописі
- ✓ З усмішкою навколо світу
- ✓ Найвідоміші музеї світу
- ✓ Райдуга книжкового літа
- ✓ Навколо світу за 80 книг
- ✓ Із скарбниці мудрості
- ✓ І пензель голосу сягає сфер...
- ✓ Книжковий хіт XXI століття
- ✓ Читання по Нобелю

Літературно-музична вітальня «Джерело»

➤ Поетична година «Два поета – дві долі»

До 80-річчя поетів – Василя Стуса та Володимира Висоцького, наукова бібліотека провела *поетичну годину «Два поета – дві долі»*. До заходу була підготовлена *тематична виставка «І пензель голосу сягає сфер»*. На поетичній годині звучали вірші поетів та зворушлива пісня В. Висоцького «Біда» у виконанні музичного керівника ЦКІД Анжеліки Щиголевої.

Творчість поетів В. Стуса та В. Висоцького і зараз закликає нас до дії: вирішувати, змінюватися, прагнути вперед, мислити, приймати виклики, відмовлятися від стереотипів, досягати, мріяти, відкривати, слухати себе, перемагати, дивитися на життя відкритими очима.

➤ Музична година «Незабутня Квітка»

До 65-річчя відомої американської співачки українського походження Квітки Цісек в науковій бібліотеці пройшла *музична година «Незабутня Квітка»*, на заході

демонструвалась *фотовиставка*

«Незабутня Квітка».

Учасники та гості заходу мали можливість дізнатися про творчість Квітки Цісек, її життя, талановиту родину, перипетії музичної кар'єри, а також насолодитися її дивовижним співом. Звучали пісні з україномовних альбомів співачки «Пісні України» та «Два кольори», вірші у виконанні студентки ФЕБ Аліме Аметка. Гарну українську пісню «Ой заграли музики»

заспівала солістка вокально-хорового колективу «Music Land» Васютинська Єлизавета (музичний керівник ЦКІД Анжеліка Щиголева).

Тематичні мультимедійні бесіди.

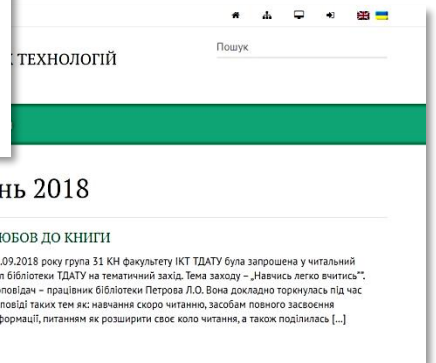
Великий вплив на слухачів мали *тематичні мультимедійні бесіди*. Всього в скарбниці наукової бібліотеки – **35 тем**, проведено **20 медіа-оглядів**, написано нових – **6**.

- ✓ **Гений власти (Черчиль)** - місце проведення студентська аудиторія / 2 кураторські години;
- ✓ **Технології майбутнього** – місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;
- ✓ **Життя – гідне пам'яті і пошани** – місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;

- ✓ **50 винаходів, які Україна подарувала світові** – місце проведення студентська аудиторія / 2 кураторські години;
- ✓ **Таємниці душі Гоголя** – місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;
- ✓ **Пам'яті Че Гевари** – місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;
- ✓ - місце проведення клуб «Ліра»;
- ✓ **Книги - як ліки від осінньої хандри** - місце проведення клуб «Ліра»;
- ✓ **Символи терору (1937-1938рр.)** - місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;
- ✓ **Премія геніїв** - місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;
- ✓ **Мастер (Булгаков)** - місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година;
- ✓ **Час майстрів слова** - місце проведення студентська аудиторія / 1 кураторська година.

МИ ПРОВОДИМО ЗАХОДИ – ПРО НАС ПИШУТЬ

На сайті ТДАТУ кураторами та студентами розміщені вдячні статті.

МИ В ЗМІ

Культурно-просвітницька робота наукової бібліотеки була висвітлена в газеті **«Освіта аграрна»** №1 (104) 2018 р. В січневому номері подана інформація щодо експрес-виставки **«Крути, бій за майбутнє»**.

В газеті **«Мелітопольські відомості»** від 24 травня 2018 року було висвітлено свято - **FEST «Діалоги культур»**.

Заходи, які проводились зі студентами університету спрямовані на виховання справжнього громадянина-патріота України, утвердження любові до Батьківщини, духовності, моралі, культури, шанобливого ставлення до національних надбань українського народу, наслідування найкращих прикладів мужності борців за свободу та незалежність України.

Вступивши у віртуальне інформаційне середовище наукова бібліотека пристосувала даний вид бібліотечної роботи до нових реалій. Кожен захід, який проводиться, висвітлюється на сайті ТДАТУ та НБ. Робота у віртуальному просторі дозволяє у будь-який момент при наявності мережі Інтернет, стати відвідувачем нашої бібліотеки.

За звітний період заходи відвідали **6065** користувачів.

3. НАУКОВО – БІБЛІОГРАФІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Повнота та оперативність задоволення інформаційних потреб користувачів є основою інформаційного забезпечення викладачів та студентів ЗВО. Новітні технології змінюють форми та методи інформаційно-бібліографічної роботи, які в свою чергу передбачають використання нових джерел інформації, впровадження нових послуг та новітніх бібліотечних технологій.

Бібліографічна діяльність нашої бібліотеки охоплює такі напрямки:

- виконання різноманітних довідок за замовленнями користувачів;
- бібліографічне інформування та консультування (у т.ч. у системі ВРІ/ДОК);
- підготовка наочних та віртуальних виставок, переглядів; створення бібліографічної продукції: науково-допоміжних та біобібліографічних покажчиків, списків літератури; редагування бібліографічних списків, посилань; проведення бібліотечно-бібліографічних занять із користувачами

3.1 Науково-бібліографічна робота

У 2018 році фахівці відділ працював над складанням біобібліографічних покажчиків та бібліографічних покажчиків згідно з річним планом.

В поточному році створено 9 бібліографічних посібників різного спрямування, серед яких:

- 3 покажчика серії «Біобібліографістика провідних науковців ТДАТУ»;
- 1 тематичний бібліографічний покажчик;
- 1 підготовлено історико-бібліографічний нарис;
- 4 інформаційних покажчика.

Покажчики серії «**Біобібліографістика провідних науковців ТДАТУ**»:

Сосницька Наталя Леонідівна : біобібліографічний покажчик публікацій з 1993 по 2018 роки / ТДАТУ; наукова бібліотека; укладач Н. М. Семенюк. – Мелітополь, 2018. – 52 с. – (Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ);
Загальна кількість бібліографічних записів – **213**.

Шабала Микола Олексійович : біобібліографічний покажчик публікацій з 1967 по 2015 роки / ТДАТУ; наукова бібліотека; укладач Г. Д. Попазова. – Мелітополь, 2018. – 36 с. – (Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ);

Загальна кількість бібліографічних записів – **91**.

Яворська Тетяна Іванівна : біобібліографічний покажчик публікацій з 1994 по 2018 роки / ТДАТУ; наукова бібліотека; укладач Н. В. Шульга. – Мелітополь, 2018. – 32 с. – (Біобібліографістика провідних науковців ТДАТУ).

Загальна кількість бібліографічних записів – **97**.

Тематичний науково- бібліографічний покажчик:

Сучасні інформаційні технології у точному землеробстві : науково-бібліографічний покажчик / ТДАТУ; наук. бібліотека; укладач Г. Д. Попазова ; наук. ред. к. т. н. Є. І. Ігнат'єв. – Мелітополь, 2018. – 24 с.

Загальна кількість бібліографічних записів – **74**.

Історико-бібліографічний нарис:

Проблемна науково-дослідна лабораторія збирання зернових методом обчісування : історико-бібліографічний нарис / ТДАТУ; укладач С. В. Вовченко; наук. ред. д. т. н., проф. О. М. Леженкін. – Мелітополь, 2018. – 38 с.

Загальна кількість бібліографічних записів – **65**.

Інформаційні покажчики:

Бюлетень нових надходжень / ТДАТУ, наукова бібліотека; уклад. Г. Д. Попазова .– Мелітополь, 2018

Вип. 1. – 29 с.

Вип. 2. – 28 с.

Загальна кількість бібліографічних записів – **228**.

Електронні видання у фондах бібліотеки: надходження за 2018 рік : інформаційний бюлетень / ТДАТУ ; наукова бібліотека ; уклад. Г. Ю. Андреева. – Мелітополь, 2018.

Вип. 1. – 52 с.

Вип. 2. – 48 с.

Усі бібліографічні покажчики мають електронну версію та розміщені на сайті наукової бібліотеки.

3.2 Інформаційне супроводження НДР в режимі ДОК та ВРІ

У 2018 інформаційне супроводжування в режимі ВРІ виконувалося за 10 темами:

- Розробка інтенсивних технологій виробництва плодоовочевої продукції у відкритому ґрунті за умов сухого степу України:
 - ✓ Плодівництво (к. с. г. н. Алексеева О. М.)
 - ✓ Кормові трави (к. с. г. н., доцент Тодорова Л. В.)
 - ✓ Інтенсивний захист садів (к. с. г. н., доцент Розова Л. В.)
 - ✓ Овочівництво (к. с. г. н., доцент Нінова Г. В.)

- Збирання зернових методом очісування (д. т. н., професор Леженкін О. М.);
- Технології в рослинництві (Лупінос В., аспірант);
- Актуальні проблеми сучасної науки у закладах вищої освіти (кафедра ТМ)
- Алгоритми системи Scopus, WOS та Google Scholar;
- Методики ефективного використання наукометричних БД;
- Європейські стандарти в освіті;
- Презентаційні матеріали для підвищення ефективності викладання дисциплін.

Бібліографічні списки за темами НДР:

- ✓ Алексеева О. М., к. с. г. н. / **16** списків – **534** джерела;
- ✓ кафедра ТМ / **3** списки – **71** джерел;
- ✓ Леженкін О. М., д. т. н., професор / **4** повідомлення – **16** джерел;
- ✓ Лупінос В., аспірант / **2** повідомлення – **15** джерел.

Загальна кількість повідомлень – **25**.

Загальна кількість джерел – **636**.

В режимі ДОК інформується проректор з науково-педагогічної роботи, к. т. н., доцент Ломейко О. П. за темою «Інноваційні методи навчання у ЗВО України». Інформування проводиться в режимі ЕДД на електронну адресу абонента. В поточному році абонент ДОК отримав **4** повідомлення із загальною кількістю джерел – **8**.

3.3 Інформаційно-ділові заходи. Послуги On-line

Впродовж року НБ було проведено 20 інформаційно-ділових заходів:

• День кафедри	- 2
• День інформації	- 2
• Тиждень фахової періодики	- 1
• День молодого науковця	- 1
• День науки	- 1
• Семінари для викладачів з питань наукометрії	- 10

Створенню позитивного іміджу та затребуваності наукової бібліотеки сприяло її тісне співробітництво з кафедрами. У поточному році проведено **2** Дні кафедри. Обидва заходи були приурочені до ювілеїв.

В День кафедри *Вищої математики і фізики* наукова бібліотека вітала з ювілеєм д. п. н., професора Сосницьку Н. Л. Присутнім був презентований біобібліографічний показник серії «Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ» з основними науковими публікаціями ювілярки, особиста сторінка Н. Л. Сосницької в українській Вікіпедії (в рамках проекту «Науковці ТДАТУ у Вікіпедії»).

Для д. е. н., професора кафедри *Підприємництво, торгівля та біржова діяльність* Яворської Т. І. до ювілею були підготовлені і презентовані: біобібліографічний показник серії «Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ», віртуальна виставка «Життєвий шлях на освітянській ниві» та особиста сторінка в українській Вікіпедії.

Для професорсько-викладацького складу обох кафедр був зроблений аналіз профілів науковців в Google Scholar, були надані рекомендації щодо редагування основних відомостей про науковця та окремих бібліографічних записів публікацій. Традиційно, були підготовлені перегляди літератури, медіа-довідки про наукові здобутки кафедри, Топ-10 статей викладачів кафедри, які найчастіше переглядаються в електронному архіві ElarTSATU. Також було проведено флеш-семінар «Як обрати журнал для публікацій».

Загальна кількість присутніх – 32.

Експоновано джерел – 112.

Інформація про заходи була представлена на сайтах наукової бібліотеки та університету.

В рамках проведення **Тижня науки** в університеті у читальному залі був підготовлений перегляд літератури «Інтелектуальний ресурс України». Перегляд мав три розділи:

1. Від Вернадського до Патона / до 100 річчя Національної академії наук України
2. Аграрна наука: вчора, сьогодні, завтра
3. Еліта української науки

В рамках перегляду фахівці наукової бібліотеки та відділу з питань інтелектуальної власності та інформації університету оформили **стенд** «ТДАТУ серед кращих університетів з винахідницької діяльності». На ньому представлені свідоцтва на авторське право, патенти на сорти рослин, на винаходи та корисні моделі, які отримали винахідники нашого університету. Загальна кількість представлених джерел – **109**.

До Дня української науки була підготовлена **медіа-довідка** «Моніторинг публікаційної активності викладачів ТДАТУ у Scopus, WOS та Google Scholar».

В поточному році був проведений **Тиждень нових надходжень** (з 26 по 30 листопада). До уваги користувачів були представлені підручники, навчальні посібники і монографії, матеріали конференцій та періодичні видання, які надійшли до наукової бібліотеки. Перегляд проходив у читальному залі наукової бібліотеки. Усі новинки навчальної та наукової літератури, що надійшли до бібліотеки представлені в «Бюлетені нових надходжень».

Загальна кількість представлених джерел – **119**;

Загальна кількість присутніх – **78**;

3.4 Формування інформаційної культури користувача

У сучасному суспільстві щоденно зростає потік інформації, та водночас рівень витрат часу на її пошук, обробку та аналіз. Для того щоб вільно орієнтуватися в інформаційних потоках людині необхідно разом зі сформованою загальною культурою мати достатній обсяг інформаційної культури. Бібліотеці університету відводиться значна роль у формуванні інформаційної культури своїх користувачів.

Для студентів перших курсів фахівці відділу пропонують лекційно-практичні заняття «Основи інформаційної культури», для студентів старших курсів - « Пошук наукової інформації», для магістрів - « Робота з повнотекстовими базами даних бібліотек України» та «Реєстрація і робота з наукометричними базами даних».

В 2018 році фахівці відділу науково-бібліографічної та інформаційної роботи провели **28 занять** зі студентами різних курсів:

- ✓ студенти 1 – 2 курсу – **6** занять;
- ✓ студенти 3 – 4 курсу – **12** занять;
- ✓ магістри – **10** занять.

Загальна кількість присутніх – **403**.

Експрес-тренінги стали невід’ємною складовою частиною індивідуальної роботи з інформаційної культури користувача. Цього року експрес-тренінги проводились з викладачами університету : реєстрація та пошукова робота в наукометричних базах Web of Science та Scopus.

Всього було проведено – **160** експрес-тренінгів для **180** користувачів.

Наукова бібліотека продовжує розвивати Online послуги. Електронна доставка документів (ЕДД) – сервісна послуга, яка надає можливість користувачам отримати електронні копії статей або фрагментів друкованих видань із фондів бібліотеки університету за допомогою мережі Інтернет. ЕДД дозволяє скоротити час на отримання потрібної інформації.

Послугою електронна доставка документів в науковій бібліотеці ТДАТУ:

- ✓ скористалось – **25** абоненти;
- ✓ надіслано – **32** повідомлення;
- ✓ кількість надісланих копій джерел – **66**;
- ✓ кількість скопійованих сторінок – **860**.

«Віртуальна довідка» є частиною довідково-інформаційної роботи бібліотеки, спрямованої на оперативне виконання разових запитів віддалених користувачів. За 2018 рік 71 абонент скористався даною послугою.

3.5 Довідково-бібліографічна робота

Довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО) є традиційна й разом з тим важлива, найскладніша та перспективна сфера бібліотечно-інформаційної діяльності бібліотеки, спрямована на задоволення різноманітних інформаційних потреб користувачів. Серед основних складників, що визначають рівень ДБО та його забезпечення, – стан інформаційно- бібліографічного апарату, кваліфікація персоналу, організаційні методи й форми управління тощо.

Протягом року в режимі «запит-відповідь» здійснювалось оперативне задоволення інформаційних потреб користувачів. Усіма підрозділами бібліотеки здійснювалась довідкова робота. Виконання різних видів довідок – одна із складових роботи всіх обслуговуючих підрозділів бібліотеки. Це – фактографічні, адресно-бібліографічні, тематичні (усні й письмові) довідки, і довідки на уточнення бібліографічного опису.

Фахівцями наукової бібліотеки виконано **11760** довідок: з них,

- ✓ тематичних – 8317;
- ✓ в автоматизованому режимі – 5145;
- ✓ скористались послугою «Віртуальна довідкова служба» - **71** користувач.

Зросла кількість довідок виконаних в автоматизованому режимі. Стає більш затребуваною серед користувачів послуга «Віртуальна довідкова служба».

Консультації надавались щодо роботи з електронним каталогом, оформлення бібліографічного списку використаних джерел, індексування статей згідно таблиць УДК,

одержання ORCID та DOI. Користувачам у всіх відділах було надано понад 1700 консультацій.

Протягом року фахівці відділу визначали коди УДК для дисертацій, підручників і навчальних посібників, наукових статей викладачів та для студентських наукових робіт. Загальна кількість виконаної послуги – 349(+110).

3.6 Організація інформаційно-пошукового апарату

Робота бібліотеки неможлива без інформаційно-пошукового апарату. Пошуковий апарат бібліотеки створюється як в електронному, так і традиційному вигляді. У розпорядженні читачів і працівників бібліотеки була система каталогів і картотек що включає в себе:

Каталоги

- алфавітний службовий;
- алфавітний читацький;
- систематичний читацький;
- нумераційно - топографічний;

Картотеки

- дисертацій та авторефератів;
- звітів про НДР;
- ДСТУ;
- CD - електронних ресурсів;
- НМКД (навч.- метод. комплекси дисциплін) ТДАТУ

БД Електронного каталогу - 9:

БД TSATU – Фонд бібліотеки
БД RB – Рідкісні та цінні видання
БД PPS- Публікації викладацького складу
БД STORY – Історія та сьогодення ТДАТУ
БД ASE – Сучасна спеціальна освіта
БД LIBWORLD – Світ бібліотеки
БД PBM – Наукові праці бакалаврів та магістрів
БД PATENTS - Патентний фонд ПВС ТДАТУ
БД NDR - Звіти з НДР ТДАТУ

Інші БД - 4

БД KNZ Книгозабезпеченість
БД Періодика НБ
БД НМКД
БД Читач

У звітному році своєчасно поповнювались каталоги та картотеки наукової бібліотеки ТДАТУ.

Формування друкованих каталогів та картотек

Табл. 4

- систематизація нових надходжень	назва	3266
- складання бібліографічного опису	опис	202
- роздрукування карток	картка	1793
- підбір і розстановка карток в каталоги картотеки	картка	2490
- вилучення карток з каталогів та картотек	картка	8925
- редагування каталогів і картотек, у т.ч.	картка	2522
• зміна індексів		2337
• інше		185
- оформлення нових роздільників	роздільник	289

У процесі ретроконверсії проводилася робота з редакції каталогів та облікових картотек. Зношені картки замінювались на нові, редагувалися каталоги і картотеки.

Організація і наповнення електронного інформаційно-пошукового апарату в розділі **Електронні ресурси бібліотеки.**

4. ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДУ БІБЛІОТЕКИ

4.1 Структура та склад фонду

На **01.01.2019 р.** фонд власних ресурсів бібліотеки складає – **393759 прим.**, у т. ч. друковані видання – **363646 прим.** Фонд бібліотеки універсальний та багатогалузевий.

Структура бібліотечного фонду

Табл. 5

<i>Видання</i>	<i>Кількість примірників</i>
Книги	286173
У т.ч. Рідкісні та цінні	2574
Періодика	31472
Неопубліковані	5434
Інші видання	39777
Електронні носії (CD)	790
Мережеві локальні документи	30113

Продовжує зберігатися тенденція до зменшення друкованих бібліотечних фондів. Зменшення кількості яких відбувається у зв'язку з обмеженням бюджетних асигнувань на поповнення фондів, збільшення вартості видань та вилученням із фондів бібліотеки застарілої та зношеної літератури.

Розподіл коштів за роками на комплектування

Табл. 6

роки	Витрати на комплектування, включаючи кошти на придбання книг та періодичних видань (тис. грн.)			
	всього	книги (на традиційних та електронних носіях)		періодика
		всього	подарунки	
2016	82.2	23.2		54.9
2017	193.2	136.0	20.1	57.3
2018	119.3	61.0	28.6	58.2

Основні джерела поповнення фонду

Табл. 7

Джерела надходження друкованих видань	Примірників		
	2016 р.	2017 р.	2018
За рахунок коштів університету, БФ «Таврія» та профком	85	426	76
Безкоштовно від кафедр та книгообмін	235	176	234
В дар від організацій, фондів та фізичних осіб	503	341	339
Замість загубленої читачами	242	200	177
Передплата на вітчизняні періодичні видання	859	899	780
Всього за рік	2022	2042	1606

Основу електронних фондів складають:

- документи на змінних носіях інформації – **790 CD**
- мережеві локальні документи (розміщені на серверах бібліотеки **30113 док.**)

Доступ до електронних видань надається в залі електронних ресурсів бібліотеки а також через веб-сайт наукової бібліотеки в режимі он-лайн <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

До них відносяться:

- електронні інформаційні ресурси власної генерації (бібліографічні покажчики, презентації, віртуальні виставки сайту бібліотеки;
- електронна бібліотека (повнотекстові ресурси) <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/elektronna-biblioteka/>
- Інституційний репозитарій ElarTSATU (електронний повнотекстовий архів видань університету) <http://elar.tsatu.edu.ua/>
- ресурси в соціальних мережах та Google+ <https://www.facebook.com/libtsatu>
- блог Наукова бібліотека ТДАТУ <http://libtsaa.blogspot.com/>

4.2 Нові надходження

Фонди бібліотеки ТДАТУ систематично поповнюються періодичними виданнями, які є в деяких випадках чи не єдиним джерелом отримання інформації з окремих питань.

В 2018 році була проведена передплата всеукраїнських, обласних та місцевих періодичних видань для бібліотеки та структурних підрозділів університету. В бібліотеці сформовано оптимальне ядро періодичних видань: **96** назв: **24** – газет; **72** – журналів.

В поточному році отримано:

- в дарунок від викладачів та інших приватних осіб - **339** прим.
- книгообмін - **21** примірник.
- Наукові видання:
 - **29** авторефератів дисертацій
 - **6** дисертації
 - **18** звіти про НДР.
- за рішенням Вченої ради, підручники, навчальні посібники та наукові видання, видані викладачами ТДАТУ - **27** назв, **213** прим.
- заміна втрачених - **177** прим.

Всі ці надходження складають незначний відсоток, але, завдяки таким джерелам комплектування, бібліотека має можливість отримувати літературу, яка вже не надходить в продаж, або придбання якої обмежено недостатнім фінансуванням.

Динаміка надходження бібліотечного фонду

Табл. 8

Роки	Всього документів	Нові надходження	У т.ч.					
			книги	брош	період. вид.	CD диски	Е-док.	інші
2016	364757	2022	955	35	859	17	1854	156
2017	364383	2042	942	120	866	27	1570	87
2018	393759	2652	713	6	780	23	1046	84

Книжковий фонд за цільовим призначенням:

Табл. 9

№	За типами	2016	2017	2018
1	навчальна	14,7	15,3%	20,4%
2	наукова	11,5	14,4%	7,9%
3	суспільно-економічна	7,8	18,3%	9,0%
4	художня	16,6	4,9%	13,7%

Рух книжкового фонду за останні роки (примірників)

Табл. 10

Рік на 1.01	книжковий фонд (всього)	надійшло	вибуло	ріст фонду	В т.ч.				
					навч.	наук.	сусп.-економ.	худож.	інш.
2016	364757	2022	3041	- 1019	191442	70508	63227	28727	10853
2017	364383	2042	2416	-374	190674	70801	63543	28160	11205
2018	363646	1606	2343	-737	190041	70896	63453	28255	11001

Надходження електронних документів

Табл. 11

Рік	Надійшло CD	Док. на CD	е-документи
2016	17	270	1854
2017	27	386	1570
2018	23	98	1046

Всього за 2018 рік завантажено 1046 електронних документів, які поповнили Електронну бібліотеку НБ, а саме:

- Навчальна література – **374** (2017 - 672 док.)
- Дисертації, автореферати, монографії – **56** (2017 -155)
- Публікації професорсько–викладацького складу – **423** (2017 – 298)
- Історія та сьогодення ТДАТУ – **105** (2017 – 119)
- Нормативно-технічна документація – **58** (2017 – 244)
- Енциклопедії, довідники -**30**

4.3 Актуалізація та збереження фонду

Для досягнення збалансованого складу фонду обов'язковою умовою є вилучення застарілої за змістом, зношеної літератури.

За 2018 рік було вилучено **2343** прим видань, з них:

- фізично зношені – **1805** прим.
- періодичні видання – **366** примірників у яких закінчився термін зберігання;
- загублено читачами – **172** примірника.

Протягом звітного року співробітниками здійснювався комплекс заходів з контролю за зберіганням фонду, а саме:

- ✓ передача видань до підрозділів НБ, бібліотек у гуртожитків – **406** прим ;
- ✓ ведення картотеки індикаторних талонів на видання підвищеного попиту у всіх підрозділах бібліотеки;
- ✓ відображення місцезнаходження видань у ЕК – **8326** док.
- ✓ прийнято замість загублених – **177** док.
- ✓ щорічна перевірка фонду ОЦ – **177** прим.
- ✓ складання актів на списання – **5/ 2343** прим.

- ✓ Реставровано книг – **448 прим.**
- ✓ підтримка санітарно-гігієнічного стану бібліотечних фондів.

Збереження бібліотечного фонду – це система організаційних, технічних і технологічних заходів, які забезпечують захист документів на всьому його шляху в бібліотеці. В бібліотеці чітко визначений шлях книги, що значно сприяє кращому збереженню фонду. Усі документи, що одержала бібліотека пройшли сумарний і індивідуальний облік у облікових документах.

Робота з фондом бібліотеки була спрямована на покращення його основних властивостей: збереження, цілісності, мобільності, відкритості, впорядкованості. Протягом року велась ґрунтовна, планова **робота з боржниками**. Регулярно інформувались деканати про наявність заборгованості у студентів, викладачів та співробітників. Видача підручників читачам відбувалася за умови повного розрахунку з бібліотекою. Рівень заборгованості в порівнянні з попередніми роками значно зменшився - **221 боржник**.

Табл. 12

Кількість боржників	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Абонемент навчально-наук. літ-ри	384	296	196
Читальний зал	-	-	-
Абонемент художньої літ-ри	16	32	25
Всього	400	328	221

В поточному році:

- надавалась інформація на сайт бібліотеки в розділ «Нові надходження» - 4
- в рубрику «Книга тижня» - 3
- роздруковано топографічних карток –**335** прим.

В звітному році, в зв'язку з реорганізацією в структурі бібліотеки, роботу з фондом РіЦ було передано до іншого відділу наукової бібліотеки, але за 1 квартал було проведено певну роботу:

- проставлено відмітку «Р» в КІО - **459**;
- відредаговано **456** карток;
- проставлено місцезнаходження **566** видань
- реставровано - 2 видання.

В процесі ретровводу в службовому каталозі відбирались також картки до внесення в базу РіЦ. Так, в поточному році база доповнилася **13** назвами ретровидань і в якості подарунків надійшло **17** примірників.

Проводиться робота з нумераційно-топографічним каталогом: розставлялись картки на нові книги - **378** та вилучались на списані – **491**.

Серед заходів, що забезпечують збереження книжкових фондів, особливе місце має переоблік фондів, який проводиться згідно «Перспективного плану. поетапної перевірки бібліотечних фондів наукової бібліотеки ТДАТУ на 2015-2020 рр.» В 2018 році було переобліковано:

- фонд ОЦ – **177** прим.
- фонд книгосховища абонементу науково-навчальної літератури – **70** тис.

По завершенні цієї роботи складено підсумкові акти перевірки в 2-х примірниках (для бібліотеки та бухгалтерії).

5. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ БІБЛІОТЕКИ

Статус бібліотеки визначається не лише кількістю фонду друкованих видань, обсягом передплати, а й тим, яким електронним ресурсом вона володіє, на скільки готова надати доступ до світових інформаційних ресурсів.

Електронні ресурси НБ представлені наступними категоріями:

- Електронний каталог
- Електронна бібліотека
- Електронні БД
- Інституційний Репозитарій «ElarTSATU»
- Фонд CD – дисків

На кінець року у НБ створено **18 БД**, з яких:

- Електронний каталог - 9 бібліографічних БД;
- Електронна бібліотека - 6 повнотекстових БД;
- IP ElarTSATU - 1;
- інші БД – 2.

5.1 Електронний каталог

Сьогодні ЕК є найголовнішою базою даних бібліотеки. Всі види документів, які надходять до бібліотеки, заносяться в ЕК. АРМ «Каталогізатор» дозволяє експортувати/імпортувати бібліографічні записи в режимі онлайн з каталогів бібліотек ІРБІС- корпорації.

Кількість записів в БД Електронного каталогу на 01.01.2019

Табл. 13

Бази даних	Внесено у 2018	Обсяг ЕК
БД TSATU Фонд бібліотеки	5091	74622
БД RB Рідкісні та цінні видання	30	2044
БД PPS Публікації викладацького складу	1350	14459
БД STORY Історія та сьогодення ТДАТУ	31	618
БД ASE Сучасна спеціальна освіта	78	1206
БД LIBWORLD Світ бібліотеки	120	586
БД PBM Наукові праці бакалаврів та магістрів	6	1785
БД PATENTS - Патентний фонд ПВС ТДАТУ	6	663
БД NDR - Звіти з НДР ТДАТУ	18	979
Вилучено з ЕК		
ВСЬОГО	6730	96272

Електронний каталог вимагає постійної актуалізації: редагування, внесення змін, вилучення записів. Редагування здійснюється з метою виявлення та виправлення помилок бібліографічних, граматичних, змістових, технологічних.

У звітному році відредаговано **1775** записів ЕК згідно з «Планом повного редагування БД TSATU на 2016 – 2020 р. р.», а саме:

- редагування записів БД «Рідкісні та цінні видання» - **205**;
- редагування записів ретрофонду - **1224**;
- інше – **201**.

У 2018 році було завершено редагування бази звітів з НДР – **145** записів. До ЕК впродовж року звернулися **21629** (2017 – 18450) користувачів, які переглянули **26045** (2017 - **22023**) БЗ.

5.2 Електронна бібліотека

Джерелами комплектування електронних ресурсів є:

- електронні ресурси на CD - дисках;
- електронні ресурси власної генерації;
- web-ресурси віддаленого доступу;
- електронні ресурси ЗВО;
- мережні електронні ресурси, створення та представлення яких забезпечує НБ.

Пріоритетним джерелом формування повнотекстових баз даних у бібліотеці є електронні ресурси університету. Повнотекстові електронні документи надходять до бібліотеки від кафедр університету, які передаються на дисках, файловими документами з флеш-носіїв.

Загальний е-фонд бібліотеки складає **24 963** електронних документів, у т.ч.

- 6 повнотекстових БД – **9 076 док.**
Документи на FTP сервері
- електронні документи на CD-дисках -**790 /32595 док.**
- БД НМКД – **15100 док.**
- IP ElarTSATU – **5150 док.**

Формування БД електронної бібліотеки

Табл. 14

	БД Електронної бібліотеки	Обсяг док. на 01.01.2019	Завантажено у 2018 році
1	БД TSATU FT Навчальна література	3759	374(-298)
2	БД DRM FT Дисертації, автореферати, монографії	724	56 (-99)
3	БД ERB FT Енциклопедії, довідники	288	30 (-52)
4	БД PPS FT Публікації викладачів	2621	423 (+125)
5	БД STORY FT Історія та сьогодення ТДАТУ	633	105 (-14)
6	БД NTD FT Нормативно-технічна док.	1051	58 (-186)
	Всього	9076	1046

У 2018 р. у ЕБ внесено на **524** документа менше ніж у 2017 р. Зменшення внесених електронних документів у БД ЕБ зумовлено тим, що у 2018 році основна робота відділу була направлення на формування Інституційного репозитарію ТДАТУ ElarTSATU. Зменшилося також і редагування ЕБ, відредаговано 56 БЗ (усі елементи), у 2017 - 666 БЗ.

Розподіл нових е-документів (нових)

Табл. 15

За мовами:	За цільовим призначенням:
державною – 686	навчальна література – 404
іноземною – 360	наукова література – 461

Динаміка поповнення Електронної бібліотеки

Табл. 16

Рік	Завантажено е-док	обсяг БД ЕБ
2018	1046	9076
2017	1570	8030
2016	1854	6464

5.3 Електронні бази даних (БД)

Книгозабезпеченість (БД КНЗ)

БД «Книгозабезпечення навчальних дисциплін» (КНЗ) створена на основі **Microsoft Office Excel** — програми для роботи з електронними таблицями. БД КНЗ налічує 15052 БЗ.

Особлива увага при комплектуванні документами звертається на дисципліни кафедр, які акредитуються, на виконання їх замовлень з придбання літератури. Питання книгозабезпеченості потребує постійної уваги, оскільки змінюється структура університету, з'являються нові, кафедри, спеціальності, дисципліни, що ускладнює роботу і вимагає постійного вдосконалення.

Постійно ведеться наповнення та редагування БД КНЗ:

- введення даних про всю навчальну літературу, що надходила протягом року;
- поточне редагування даних, згідно нового навчального плану (зміни кафедр, дисциплін та спеціальностей);
- коригування даних полів.

Основні статистичні показники роботи в БД КНЗ за 2018 р.

Табл.17

Процес	Обсяг
Внесено записів	2657
Відредаговано записів	6939
Скопійовано БЗ з ЕК в БД КНЗ	3963
Поновлено довідок за спец./доповнено БЗ	128
Виконано довідок в АР	39
Кількість відвідувань / дзвінків	94 / 69
Всього записів на 01.01.2019	15052

Ретельний облік усіх нових надходжень до бібліотечного фонду за навчальними дисциплінами дає можливість бібліотеці аналізувати політику комплектування, а для університету дані цієї статистики стають вирішальними під час акредитації кафедр та дисциплін.

БД КНЗ дає можливість постійно володіти інформацією про книгозабезпеченість навчального процесу та покращити якість обслуговування. База даних побудована за принципом: факультет – кафедра – навчальна дисципліна. Вона наповнюється у міру того, як відбуваються зміни в дисциплінах кафедр університету в поточному навчальному році. Наукова бібліотека ТДАТУ приділяє велику увагу формуванню електронних інформаційних ресурсів, надає доступ до друкованих та електронних інформаційних видань.

БД «Періодика-архів»

БД Періодика існує з 2013 р. Електронна БД «Періодика-архів» створений з метою обліку архіву періодичних видань (журнали та газети) які знаходяться у фондах наукової бібліотеки, оперативного інформування кафедр щодо їх наявності. В БД фіксується весь фонд періодичних видань НБ з 1947 року. Щорічно в БД вносяться дані щодо надходження нової періодики та вибуття видань, що списані.

На **01.01.2019** обсяг БД Періодика - **1933 БЗ**.

1. Кількість назв - **252**
2. Кількість записів - **1933**
3. Внесено записів – **141**
4. Відредаговано – **106**

БД «Ресстр віддалених користувачів».

За 2018 рік зареєстровано **16 437** віддалених користувачів.

5.4 Використання електронних ресурсів

У науковій бібліотеці ТДАТУ доступ до електронних ресурсів здійснюється:

- ✓ *в Залі електронних ресурсів (ЗЕР)*
- ✓ *через сайт НБ у відкритому доступі до електронних ресурсів:*
 - Електронний каталог
 - Інституційний репозитарій
- ✓ *через сайт НБ у авторизованому доступі:*
 - Електронна бібліотека
 - Навчально-методичний комплекс дисциплін (НМКД)
- ✓ *через посилання на блог бібліотеки*
- ✓ *через посилання на сторінці НБ у Facebook*

Послуги Залу електронних ресурсів наукової бібліотеки:

- доступ до Інтернет – ресурсів;
- доступ до НМКД кафедр ТДАТУ (е - ресурс) та електронної бібліотеки;
- багатоаспектний пошук документів в Електронному каталозі, Електронній бібліотеці;
- доступ до Навчально-інформаційного порталу ТДАТУ;

- копіювання інформації на власні переносні носії;
- консультативна допомога у пошуку необхідної інформації;
- робота у спеціалізованих програмах, згідно спеціальності студента.

В ЗЕР встановлені програми: Kompas 15, MS Office 2010, ABBY FineReader 12, Mathcad, DAEMON Tools Lite, Maple 13, UltraISO. На допомогу навчальному процесу в залі електронних ресурсів проводяться тестування, екзамени для студентів університету, заняття для магістрів та аспірантів.

Основні показники роботи залу електронних ресурсів за 2018 рік:

- фактично обслугованих користувачів – 1086
- відвідувань ЗЕР – 4 928, у т. ч.
- проведено занять різного рівня – 364, у т. ч.:
 - з інформаційної культури користувача/присутніх – 15/228
 - експрес – заняття, тренінгів/присутніх – 349/812
- надано консультацій - 773

У звітному році було видано **167728** (+16148) електронних документів у т. ч.

- з WebIrbis (ЕБ, ЕК)–26 047 док. (+1203)
- з FTP сервера (НМКД) –8 628 док. (- 6800)* на сайті ТДАТУ працює БД НІП
- СД-диски – 1678
- Е-підручники – 36
- з веб-сайту НБ – 37 661
- Інституційний репозитарій – 66 947 (+5466)
- Інші Web-ресурси (Блог, Facebook) – 26 731 (+5020)

Облік віддалених користувачів здійснюється за допомогою бази даних «Реєстр віддалених користувачів». В БД фіксуються унікальні ІР-адреси користувачів сайту.

Ранг	Назва сторінки	Відвідування
1	Головна сторінка	22,746
2	Навчально - методичний комплекс дисципліни (НМКД)	5,344
3	Електронна бібліотека	1,910
4	ОНОВЛЕНИЙ ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ (СТАНОМ НА 03.11.2016)	1,743
5	З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ! ВІТАЄМО ДИРЕКТОРА!	1,364
6	Бібліографічні посібники	1,235
7	Керівники підрозділів	686
8	Україна – аграрна держава	653
9	УВАГА! ПЕРЕДПЛАТА ПЕРІОДИКИ НА 2018 РІК!	645
10	Віртуальна довідка	632

Доступ до повнотекстових матеріалів здійснюється після проходження авторизації користувачами в Залі електронних ресурсів.

Для більш детального аналізу статистики відвідування сайту з березня 2017 року на веб-ресурсі НБ було встановлено лічильник. З допомогою його ми можемо аналізувати, які сторінки цікавлять користувачів більш за все.

Таким чином ми бачимо, що активно використовуються сторінки НБ: «НМКД», «Електронна бібліотека», «Бібліографічні посібники», «Віртуальна довідка» та ін.

Інформацією сайту наукової бібліотеки цікавляться не лише користувачі нашої країни, а й далеко за її межами. Підтвердження цього ми бачимо зі статистики сайту наукової бібліотеки. Географія звернень різноманітна – це Україна, США, Китай, Росія, Великобританія, Польща, Франція, Іспанія, Нідерланди, Німеччина, Ірландія та ін.

Найбільшим попитом у 2018 році користувалися такі ресурси бібліотеки: Інституційний репозитарій ТДАТУ – ElarTSATU (**66 947 звернень**); Електронна бібліотека та Електронний каталог (**26 047** переглядів); Перелік наукових фахових видань України; Бібліографічні посібники, ЕДД, Навчально-методичний комплекс дисциплін, Віртуальні виставки.

5.5 Інституційний Репозитарій ТДАТУ ElarTSATU

Модель університетської бібліотеки майбутнього передбачає наявність універсальної системи управління даними. Сучасні електронні репозитарії відкритого доступу дозволяють створювати повноцінні інституційні сховища даних. Електронні архіви тривалого зберігання інформації, що забезпечують доступ до інформації для дослідників усього світу, є символом і засобом наукового прогресу.

Інституційний репозитарій ТДАТУ ElarTSATU розпочав свою роботу з 2015 року. Наразі в структуру Репозитарія входять **21** колекція та **57** спільнот. У звітному році в електронному архіві ТДАТУ було створено **11** нових колекцій.

На 01.01.2019 структура ElarTSATU виглядає так:

- "Alma Mater" - історія Університету
- **New** Дисертації, автореферати дисертацій
- **New** Звіти з НДР
- **New** Звіти ректора ТДАТУ
- **New** Кваліфікаційні випускні роботи бакалаврів і магістрів
- Коледжі ТДАТУ
 - Бердянський коледж ТДАТУ
 - Василівський коледж ТДАТУ
 - Мелітопольський коледж ТДАТУ
 - Новокаховський коледж ТДАТУ
 - Ногайський коледж ТДАТУ
 - Оріхівський коледж ТДАТУ
- **New** Матеріали конференцій, збірники
 - Збірники
 - Конференції студентів та магістрів
 - Конференції ТДАТУ
- **New** Монографії
- **New** Навчальні видання
- **New** Навчально- та науково-методичні роботи

- Конспекти лекцій
- Лабораторні практикуми
- Навчально-методичні вказівки
- Наукова бібліотека
- **New**Наукові фахові видання ТДАТУ
 - Англomовний журнал ТДАТУ “Journal of Agriculture and Environment”
 - Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)
 - Науковий вісник ТДАТУ
 - Праці ТДАТУ
- Науково-дослідні інститути
- ННІ загальноуніверситетської підготовки
- **New**Патенти
- **New**Презентації
- Факультет Агротехнологій та екології
- Факультет Економіки та бізнесу
- Факультет Енергетики
- Факультет Інженерії та комп'ютерних технологій
- Факультет Механіко-технологічний

У зв'язку з цим було змінено та доповнено *Положення про Інституційний репозитарій ТДАТУ*.

Динаміка наповнення Репозитарію ElarTSATU е-документами

Табл. 18

Колекції Репозитарію	Обсяг док. на 01.01.2019	Завантажено 2017	Завантажено 2018
"Alma Mater" - історія Університету	309	304	5
Дисертації, автореферати дисертацій	45	-	45
Звіти з НДР	6	-	6
Звіти ректора	4	-	4
Матеріали конференцій, збірники	44	-	44
Монографії	19	-	19
Навчальні видання	51	-	51
Наукові фахові видання ТДАТУ	42	-	42
Патенти	46	-	46
Енергетичний факультет	439	102	212
Механіко-технологічний факультет	968	117	603
Фак- т Агротехнологій та екології	668	131	493
Фак- т Економіки та бізнесу	1304	229	809
Факультет ІКТ	658	103	415
ННІ ЗУП	473	47	269
Науково-дослідні інститути	2	1	1
Коледжі ТДАТУ	26	4	21
Наукова бібліотека	56	12	6
Всього	5160	1158	3091

Всього завантажено 3114 док
Відредаговано -**3070 БЗ**, вилучено – **23 док.**

Представлено в ІР за цільовим призначенням

Табл.19

На 01.01.2019	
Наукова література	4740
Навчальна література	51
інша	369

У звітному році викладачі ТДАТУ активно надавали свої публікації для розміщення в електронному архіві. Саме ці матеріали були основою наповнення Репозитарія в 2018 році.

Наукова бібліотека щоквартально складає **Топ-10** популярніших публікацій (**підготовлено 5**), який розміщується на сайті університету, сайті НБ, в блозі НБ та в соціальній мережі Фейсбук. У зв'язку з цим, кількість звернень до Репозитарію збільшилася на **5 466**.

Динаміка звернень до ElarTSATU

Табл. 20

Рік	Кількість звернень
2015	3 382
2016	51 094
2017	61 481
2018	66 947

У рамках Тижня Відкритого доступу до знань наукова бібліотека продовжує залишатися активним учасником руху **Open Access**. Створений профіль НБ на сайті **Open International Access Week** продовжує свою роботу надаючи відкритий доступ до Інституційного Репозитарію ТДАТУ та Електронного каталогу бібліотеки.

Наукова бібліотека продовжує популяризувати свої електронні ресурси (Інституційний Репозитарій, Електронний каталог) на корпоративному інформаційному порталі Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського – **«Наука України: доступ до знань»**. Електронний архів зареєстровано у світових директоріях відкритого доступу:

- **OpenDOAR**
- **ROAR**
- **Citefactor**
- **Duraspace Registry**

У 2018 році співробітники відділу провели активну роботи з актуалізації посилань до Інституційного репозитарія на персональних сторінках науковців, професорів та кандидатів ТДАТУ у Вікіпедія (**проект «Вчені ТДАТУ у Вікіпедії»**).

В поточному році фахівці бібліотеки активно надали інформаційну підтримку щодо виявлення та внесення публікацій в профіль науковців (**консультації - 1018 (+1003)**), редагуванню записів – **3070 (+3056)**. Регулярно надаються консультації, як в усній так і в письмовій формі (через e-mail - **566 (+465)**).

5.6 WEB-представництво наукової бібліотеки

Бібліотека ТДАТУ функціонує як організація, що зберігає опубліковані документи і організовує їх використання, у потужні інформаційні центри, які функціонують у мережі Інтернет. Це спричинено тим, що все більше користувачів надають перевагу електронному документу над традиційним, тому перед фахівцями бібліотеки постає завдання створювати умови, які б задовольнили такий тип інформаційних користувачів.

Серед ефективних засобів популяризації ресурсів бібліотеки в мережі Інтернет є:

- Web – сайт наукової бібліотеки <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>)
- вільна енциклопедія «Вікіпедія» - <https://uk.wikipedia.org/wiki>
- Facebook (<https://www.facebook.com/libtsatu>)
- Блог НБ (<http://libtsaa.blogspot.com/>)

Для бібліотеки соціальні медіа, зокрема соціальні мережі, є ефективним способом формування позитивного іміджу, налагодження комунікацій з реальними та потенційними користувачами.

Web-сайт Наукової бібліотеки (адреса www.tsatu.edu.ua/biblioteka/) представлений як онлайн-довідник, ефективний інтерактивний інструмент з надання інформаційних послуг користувачам бібліотеки з різних міст і країн. Веб-ресурс забезпечує повноту, актуальність і доступність інформації, і орієнтований на підтримку освітньої та наукової діяльності як наукової бібліотеки так і університету.

На сьогоднішній день на сайті оновлено інформаційно-ресурсні компоненти:

New Бібліометрика:

- Моніторинг публікаційної активності
- Профіль ТДАТУ в Google Scholar
- Профіль наукової бібліотеки в Google Scholar
- Профіль Інституційного Репозитарію в Google Scholar
- ТДАТУ у Web of Science

- ТДАТУ у Scopus
- Механіко-технологічний факультет
- Енергетичний факультет
- Факультет інженерії та комп'ютерних технологій
- Факультет економіки та бізнесу
- Факультет агротехнологій та екології

У 2018 році проведена активна робота зі створення нових розділів на Web-сайті ТДАТУ. Одним з головних розділів є «**Бібліометрика**», де вказані основні наукометричні дані нашого університету (профілі викладачів в Google Scholar, електронні ресурси бібліотеки в Google Scholar, Таврійський ДАТУ в Scopus та Web of Science та ін.)

На початку року науковій бібліотеці було надано тестовий доступ до колекції **Electronic Information for Libraries** компанії EBSCO та журналу **Race Class**. На сайті НБ створений новий розділ «**Ресурси відкритого доступу**» де представлені повнотекстових наукових журналів, бібліографічних баз даних у відкритому доступі:

- Agris
- Журнали відкритого доступу видавництва Springer.
- Масачусетський Технічний Інститут
- DOAJ
- Open J-Gate
- RePEc
- «Гребенніков»
- EUROPAGES
- World Bank Open Data
- WorldWideScience
- FAOSTAT
- EurekaMag

Впродовж 2018 р. науковці ТДАТУ безкоштовно користувалися БД **Web of Science**, а з грудня 2018 року за результатами конкурсу МОН України ТДАТУ було надано безкоштовний доступу до наукометричної бази **Scopus** за кошти держбюджету.

6. НАУКОВО –ДОСЛІДНА ТА МЕТОДИЧНА РОБОТА

6.1 Науково-дослідна робота

Науково-дослідна робота є одним із пріоритетів діяльності, невід'ємною складовою роботи наукової бібліотеки. Більшість бібліотечних процесів, починаючи від комплектування фонду (роботи з науковою книгою) і закінчуючи доведенням її до користувачів (підготовкою каталогів та картотек, бібліографічних покажчиків та баз даних, широкого спектру інформаційно-аналітичних матеріалів), потребують різнобічних знань та навичок, тісно пов'язаних з науковою діяльністю.

Пріоритетні напрями наукової діяльності акумулюються сьогодні у розкритті таких тем:

- Науково-пошукова робота з виявлення цінних та рідкісних видань у фондах НБ (виявлено **17** прим.);

- Наукові школи МІМСГ-ТДАТУ: бібліографічне супроводження наукових напрямків (історично-бібліографічне дослідження);
- науково-бібліографічна діяльність (створення науково-бібліографічних та біобібліографічних посібників);
- збір, описання ретро-публікацій науковців та поповнення БД «ППС»;
- моніторинг публікаційної активності ППС за допомогою наукометричних і бібліометричних досліджень.
- робота над випусками інформаційного бюлетеню «*Наукова бібліотека Таврійського ДАТУ: практика роботи*», де розміщуються статті провідних фахівців наукової бібліотеки з різних напрямків бібліотечної роботи;
- аналіз діяльності та методичне забезпечення бібліотек методичного об'єднання бібліотек аграрного профілю Запорізької обл..

(див. *Звіт про роботу Головної бібліотеки Запорізького методичного об'єднання сільськогосподарських бібліотек за 2018 рік*)

Діяльність наукової бібліотеки на допомогу науковому процесу, науково-дослідній роботі

Основні напрямки:

- продовження формування фонду бібліотеки необхідними науковими виданнями (у т. ч. і викладачів ТДАТУ);
- надання допомоги студентам і науковцям університету у проведенні наукових досліджень, підготовці і написанні дисертаційних, магістерських робіт та ін.. А саме:
- визначення класифікаційних індексів на статті і книги, які готують до друку викладачі та студенти ТДАТУ (**349** статей);
- надання довідок і консультацій щодо підбору літератури і правильного оформленню (згідно Держстандартів та вимог ДАК) списків літератури до наукових робіт;
- інформування керівників колективних наукових проєктів в режимі ВРІ (вибіркове розповсюдження інформації). Протягом року на інформаційне забезпечення в режимі ВРІ було взято **15** абонентів.

6.2 Науково-методична робота

Успішність функціонування бібліотеки ЗВО як інформаційного, наукового та культурно-просвітницького центру зобов'язує бібліотечних фахівців швидко та адекватно реагувати на зміни інформаційних потреб користувачів, удосконалювати форми обслуговування, надавати якісне інформаційне консультування, розширювати спектр бібліотечно-інформаційних послуг, забезпечити процес інноваційного оновлення бібліотеки.

Процеси інноваційного оновлення торкнулися майже всіх бібліотечних процесів. Однак є така ланка, де ці процеси набувають особливої гостроти. Це – методична діяльність, яка є

фундаментом для різноманітних бібліотечних інновацій, оскільки вона і визначається як інноваційна, тобто пов'язана з впровадженням нововведень у практику роботи книгозбірні.

Впродовж 2018 року методична служба:

- створювала інструктивну і нормативну базу діяльності бібліотеки;
- здійснювала науково-методичний аналіз, планування, організацію та координацію різних напрямків роботи бібліотеки;
- забезпечувала наповнення розділу **«Науково-методична робота»** на сайті бібліотеки;
- здійснювала методичне забезпечення в організації бібліотечної, інформаційно-бібліографічної роботи відділів бібліотеки;
- виявляла, узагальнювала і поширювала інноваційні бібліотечні технології;
- планувала і організовувала підвищення професійного рівня працівників бібліотеки;
- організовувала роботу методичної ради бібліотеки;
- розробляла і впроваджувала програмне забезпечення управлінських і бібліотечних процесів;
- проводила роботу в рамках діяльності метод. об'єднання ЗТО СГБ;
- надавала допомогу студентам бібліотечного відділення МУК (Мелітопольського училища культури), які проходили навчальну і виробничу практику на базі наукової бібліотеки ТДАТУ;
- поповнювала стенд новинок «Інформація фахівцю».

Результати роботи НБ подавалися у вигляді звітів, аналізів, довідок та ін.

- Звіт директора на вченій раді університету «Про роботу наукової бібліотеки...»;
- Звіт про роботу НБ у 2018 р. та довідки з різних напрямків роботи - (ННСГБ (м.Київ)), ЗНТУ, ректорат;
- Статистичний звіт про роботу наукової бібліотеки у 2018 - (відділ культури міста);
- Статистичний звіт про роботу наукової бібліотеки у 2018 р - (метод. об'єднання бібліотек ВНЗ Запорізької обл. - НБ Запорізького НТУ);
- Довідки про стан книгозабезпечення зі спеціальностей (ректорат, деканати, кафедри);
- Довідка про формування фонду навчальними виданнями викладачів (ректорат);
- Довідка про основні показники роботи НБ (форма 2,3-НК) – (навчальна частина);
- Довідка про кількість публікацій професорсько-викладацького складу ТДАТУ у 2018 р. - (ректорат, науково-методичний центр);
- Інформація про заходи НБ на поточний місяць - (щомісячно-ректорат);
- Інформація про заходи до знаменних дат - **110** (міськвиконком, обласна держадміністрація);
- Інформація на стенд «Інформація читачу» (оголошення, правила користування НБ) тощо.

Протягом 2018 року було зроблено:

- аналіз роботи наукової бібліотеки за 2017 рік;
- порівняльні таблиці статистичних показників роботи за 2017–2018 рр.

було підготовлено:

- план на 2018 і звіт роботи НБ за 2017 рік, статистичні показники для (ННСГБ, ЗНТУ, ЦБС);
- план роботи Методичної ради НБ ТДАТУ на 2018 рік;
- план на 2018 і звіт Головної бібліотеки ЗТО СГБ за 2017 рік;
- план на 2019 і звіт НМР за 2018 рік.

Методична робота бібліотеки координується методичною радою. Методична рада створена для керівництва та надання науково-методичної допомоги структурним підрозділам бібліотеки.

Головною метою діяльності методичної ради є забезпечення організації ефективної науково-методичної роботи підрозділів бібліотеки, впровадження в бібліотечно-бібліографічні процеси сучасних новітніх технологій.

Впродовж 2018 року було проведено 4 засідання Методичної ради, де було розглянуто наступні питання:

- Підсумки роботи наукової бібліотеки за 2017 рік;
- Плани і завдання роботи наукової бібліотеки на 2018 рік;
- Інформація про засідання Вченої ради ТДАТУ;
- Моніторинг основних показників роботи відділів НБ:
 - за I квартал 2018 року;
 - за 9 місяців 2018 року.
- Виконання перспективних планів роботи НБ та рішень МР;
- Наповнення Інституційного репозитарію elarTSATU відповідно до вимог Національного репозитарію академічних текстів.
- Внесення змін в «Положення про Інституційний репозитарій elarTSATU»;
- Моніторинг публікаційної активності науковців ТДАТУ і завдання відділу НБР в цьому напрямку;
- Про видання інформаційного бюлетеню «Наукова бібліотека Таврійського ДАТУ: практика роботи» Вип. 5;
- Інформація щодо «Положення про Національний репозитарій академічних текстів»
- Звіт про роботу НБ на засіданні Вченої ради університету та завдання бібліотеки, визначені постановою Вченої ради від 27.03.18 р.
- Роль бібліотеки у підвищенні рейтингу університету
- Затвердження програми проведення семінару ЗТО СГБ

Також розглянуто і затверджено наступні документи:

- План роботи методичної ради на 2018 рік;
- План Головної бібліотеки ЗТО СГБ на 2018 рік;
- План роботи НБ на 2018 рік;
- Номенклатура справ НБ ТДАТУ на 2018 рік;
- План роботи Експертної комісії НБ на 2018 рік;
- Склад Експертної комісії на 2018 рік.

Внесено зміни в наступні документи:

- Терміни зберігання періодичних видань НБ
- Склад Методичної ради

Першочерговим завданням методичної служби бібліотеки - удосконалення існуючих та розробки нових регламентуючих документів.

Протягом 2018 року було розроблено:

- План роботи НБ на 2019 рік;
- План роботи МР на 2019 рік;
- План роботи Головної бібліотеки на 2019 рік;
- План роботи літературно-музичної вітальні «Джерело» на 2019 рік;
- Положення про НБ ТДАТУ;
- Положення про відділ ОК НБ ТДАТУ;
- Положення про бібліотеку гуртожитку ТДАТУ;
- Положення про відділ НБІР НБ ТДАТУ;
- Положення про ЕДД НБ ТДАТУ;
- Положення про експертну комісію НБ ТДАТУ;
- Положення про ЗТО СГБ;
- Положення про методичну раду НБ ТДАТУ;
- Інструкція по забезпеченню фізичного збереження та санітарно – гігієнічної обробки документних фондів НБ ТДАТУ;
- Технологічна інструкція по роботі в Електронній бібліотеці НБ ТДАТУ;
- Технологічна інструкція з роботи в електронній БД «Періодика – архів».

Протягом року оновлювалися згідно вимог СМЯ Таврійського ДАТУ:

- посадові інструкції співробітників НБ (2);
- номенклатура справ;
- штатний розклад та інші документи.

6.3 Консультаційно-методична допомога. Підвищення кваліфікації

Сучасний бібліотечний фахівець покликаний бути не тільки носієм високої загальної і професійної культури, але, водночас, готовим опанувати прогресивні бібліотечні технології, повинен бути готовим до змін, які відбуваються в інформаційному суспільстві, оперативно реагувати на вимоги часу, щоб не втрачати провідну роль у наданні інформації та послуг.

За час функціонування у НБ ТДАТУ системи підвищення кваліфікації, її форми та методи проведення весь час удосконалюються. Бібліотечні працівники отримують теоретичну та практичну допомогу в оновленні своїх знань.

Система занять планується з урахуванням складності питань, з якими працівники стикаються у повсякденній роботі.

Згідно «Плану заходів з підвищення

кваліфікації у НБ ТДАТУ на 2018 рік» проводились наступні заходи:

Стажування для бібліотек ЗТО СГБ

- Впроваджуємо УДК: проблемні питання
- Організація роботи бібліотеки: проблеми, досвід, перспективи
- Бібліотеки у віртуальному просторі / тренінг
- Сучасні форми реклами читання

Семінари

- Семінар бібліотек Запорізького територіального об'єднання «*Бібліотека в інформаційному середовищі коледжу*»

Стажування для фахівців НБ

- Школа «ІРБІС» / тренінги-заняття з удосконалення навиків бібліографічного опису, пошуку в ЕК та ін.
- Цикл занять «Facebook як платформа для створення іміджу бібліотеки»
- Бібліотека – територія творчості
- Проектна діяльність бібліотеки

Періодичні видання заповнюють прогалини у фаховій освіті бібліотекарів. Зазначимо, що для фахового зростання та розширення професійної комунікації вітчизняних бібліотекарів великі можливості надає мережа Інтернет.

Продовжується поповнення методичними матеріалами:

- електронної БД «**Робоча тека методиста**»
- стенду «**Інформація фахівцям**»;
- сторінки «**Науково -методична робота**» на веб-сайті НБ.

Для фахівців наукової бібліотеки і бібліотекарів ЗТО СГБ у метод. кабінеті оформлено виставку (зі зміною експозицій) «**Досвід роботи НБ ТДАТУ**» на якій представлено методичні матеріали з актуальних напрямків бібліотечної роботи, сценарії заходів. Також оформлено виставку інформаційних буклетів, розроблених співробітниками наукової бібліотеки.

Змістовною формою підвищення кваліфікації є науково-практичні семінари, які мають на меті глибоке вивчення бібліотечного досвіду, його теоретичне осмислення і практичні рекомендації. Участь у семінарах сприяє

впровадженню інноваційних напрямів в діяльність бібліотеки, умінню бібліотекарів узагальнювати і аналізувати, логічно викладати свої думки.

У червні 2018 року співробітники наукової бібліотеки: головний бібліотекар Колух О.Ю., бібліограф I категорії Вовченко С. В. відвідали круглий стіл «Впровадження УДК в бібліотеки закладів вищої освіти Запорізької області», який проходив на базі бібліотеки Бердянського ДПУ.

13 грудня 2018 року фахівці наукової бібліотеки ТДАТУ взяли участь у науково-практичному семінарі «Роль бібліотеки в інтеграції наукових досліджень та навчальних ресурсів вишу у світовий інформаційний простір», який відбувся в науковій бібліотеці ЗНУ. На заході були присутні представники бібліотек ЗВО Запорізької області.

У семінарі від наукової бібліотеки ТДАТУ взяли участь завідувачі відділів Семенюк Н. М. та Журавська А. Г., провідний бібліотекар відділу науково-бібліографічної та інформаційної роботи Шульга Н. В., де виступили з доповідями:

- «Показники ефективності публікаційної активності викладачів ТДАТУ через призму бібліометрики» - Семенюк Н. М.;
- «Репозитарій ТДАТУ – реалізація ідей відкритого доступу до наукових публікацій університету» - Журавська А. Г.;
- «Представлення діяльності ТДАТУ в україномовній онлайн-енциклопедії «Вікіпедія» - Журавська А. Г.

Проведення таких семінарів є дуже корисним для розвитку бібліотеки та мотивують для подальшого спілкування та співпраці.

Вебінар — спосіб організації зустрічей онлайн, формат проведення семінарів, тренінгів та зручний спосіб навчання за допомогою Інтернету. Фахівці бібліотеки прийняли участь у вебінарах:

- «Підбір та аналіз наукових видань для публікацій власних досліджень»;
- «DOI у сучасній науковій комунікації»;
- Пошук та аналіз літератури в Web of Science;
- Бібліотека в соцмедиа: ефектно или ефективно.

Усі види послуг, що надаються бібліотекою, потребують реклами. Першочерговим завданням реклами є створення привабливого іміджу бібліотеки і, відповідно, залучення користувачів. Співпраця з представниками мас медіа це додаткова можливість популяризації бібліотеки.

Наукова бібліотека активно співпрацює з університетськими та місцевими ЗМІ, в яких регулярно розміщує інформацію про проведені заходи. Форми подачі інформації в ЗМІ різноманітні: прес-довідки; прес-релізи; прес-пакети; прес-анонси та ін. На сайт університету НБ **подала 117** прес-релізів і інформаційних матеріалів.

Статті провідних фахівців наукової бібліотеки та інформація про проведені заходи розміщені на сторінках часопису університету «Агротаврія», а також на сторінках «Главной газеты Мелитополя».

статті, інформація на сайти, блоги, ЗМІ

- ✓ Жити гідно всупереч долі: невидумані історії бійців та волонтерів / До Дня Збройних Сил України
- ✓ Запорізька область – від минулого до сучасності
- ✓ Україно, пам’ятай! Світе, знай! / до 85-ї річниці Голодомору
- ✓ Люди свободи» / До Дня Гідності та Свободи
- ✓ Корифей аграрної галузі. Дмитро Моторний
- ✓ На першій лінії оборони: мелітопольці – учасники АТО
- ✓ Світочі козацького духу / до Дня українського козацтва
- ✓ «Nature-biblio-party» або як ми святкували День бібліотек
- ✓ Моя земля – земля моїх батьків / до річниці незалежності України
- ✓ Свято- FEST «Діалоги культур» в інтеркультурному ТДАТУ / до Всесвітнього дня культурного різноманіття в ім’я діалогу та розвитку
- ✓ Наукова бібліотека у матеріалах дослідження «Будівлі українських бібліотек»

Наукова збірка

Видавнича діяльність наукових бібліотек відіграє особливу роль у інформаційному житті сучасного наукового суспільства, адже суб'єкти видавничої справи – наукові академічні й освітні установи – є виробниками та поширювачами видавничої продукції, що відбиває науковий доробок науковців України.

Наукова бібліотека ТДАТУ активно розвиває власну видавничу діяльність

Науковою бібліотекою продовжено видання інформаційного бюлетеня «**Наукова бібліотека: практика роботи**», метою якого є викладення досвіду роботи НБ та надання методичної та практичної допомоги бібліотекам методичного об'єднання з основних питань бібліотечної діяльності.

У 2019 році планується випуск № 5 бюлетеню у якому буде розміщено статті провідних фахівців з різних напрямків бібліотечної роботи.

6.4 Методичне забезпечення бібліотек ЗТО СГБ

Наукова бібліотека ТДАТУ, як Головна бібліотека ЗТО СГБ, здійснювала різнопланове організаційно-методичне керівництво бібліотеками об'єднання у напрямках: підвищення якості роботи бібліотек, надання консультативної допомоги, впровадження інноваційних методів діяльності, популяризація передового досвіду провідних бібліотек, розробка методичних рекомендацій, аналізування діяльності та ін.

До складу Запорізького територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек (ЗТО СГБ) входить 9 бібліотек. А саме:

- Наукова бібліотека ТДАТУ / Головна бібліотека (м. Мелітополь)
- НТБ Мелітопольської дослідної станції садівництва ім. Сидоренка ІС НААН України (м. Мелітополь);
- НТБ відділу біоекотехнічних систем в тваринництві ННЦ «ІМЕСГ» НААН України (м. Запоріжжя);
- НБ Розівської ДС інституту сільського господарства степної зони НААН України (сmt Розівка);
- Бібліотека ВСП Бердянського коледжу ТДАТУ (м. Бердянськ);
- Бібліотека ВСП Мелітопольського коледжу ТДАТУ (м. Мелітополь);
- Бібліотека ВСП Ногайського коледжу ТДАТУ (м. Приморськ);
- Бібліотека ВСП Василівського коледжу ТДАТУ (м. Василівка);
- Бібліотека ВСП Оріхівського коледжу ТДАТУ (м. Оріхів).

Робота територіального об'єднання проводилась відповідно до «Плану роботи Головної бібліотеки ЗТО СГБ на 2018 рік», затвердженого Методичною радою НБ ТДАТУ. Протягом 2018 р. Головна бібліотека об'єднання працювала у тісному контакті з бібліотеками коледжів.

Відвідування бібліотек – одна з найефективніших форм методичної допомоги. Фахівцями Головної бібліотеки здійснено 4 виїзди до бібліотек об'єднання з метою вивчення діяльності та надання методичної й консультаційної допомоги. А саме до бібліотек: Ногайського (м. Приморськ); Василівського (м. Василівка); Оріхівського (м. Оріхів); Бердянського (м. Бердянськ) коледжів ТДАТУ.

Новітні інформаційні технології, бібліотечне інтернет-представництво забезпечує оперативну комунікацію з онлайн-аудиторією щодо нових надходжень книг, запланованих заходів. Тому при відвідуванні бібліотек об'єднання було розглянуто питання щодо актуалізації та підтримці web-сторінок бібліотек, наповненню та оперативному розміщенні необхідної інформації. Також було обговорено низку важливих питань, пов'язаних з модернізацією роботи бібліотек коледжів.

Професійне консультування та піклування про професійний ріст бібліотечних кадрів є однією з основних функцій методичної роботи.

Щорічно фахівці бібліотек проходять стажування і отримують консультації провідних фахівців у відділах наукової бібліотеки. У 2018 році фахівцями НБ було надано 230 консультацій. Бібліотекам об'єднання надано методичні рекомендації стосовно підрахунків статистичних даних, обліку фондів тощо.

Фахівці бібліотек коледжів мають змогу: увійти в електронний каталог бібліотеки; знайти необхідні матеріали у розділі «**Науково-методична робота**»: «*Бібліотечному фахівцю*»; «*Публікації бібліотеки*»; «*Методичне об'єднання*»; отримати консультації, поставити питання скориставшись послугою «**Віртуальна довідка**», отримати необхідні методичні матеріали електронною поштою.

Особливе місце в системі підвищення кваліфікації для працівників ЗТО СГБ займали такі форми, як семінари, майстер-класи, практикуми, круглі столи спрямовані на глибоке вивчення досвіду, теоретичне його осмислення, вироблення практичних рекомендацій.

26 квітня 2018 року наукова бібліотека провела семінар «**Бібліотека в інформаційному середовищі коледжу**» для бібліотек коледжів Таврійського ДАТУ. Мета заходу — підвищення кваліфікації керівників бібліотек об'єднання.

У читальному залі, за традицією, зібрались фахівці бібліотечної справи. Семінар відкрила директор НБ ТДАТУ Білоцька О.М. Вона підкреслила що векторами розвитку

сучасних бібліотек є формування інформаційного поля, надання швидкого доступу до інформації, забезпечення якісного та оперативного бібліографічно-інформаційного обслуговування.

З доповіддю про впровадження УДК в роботу бібліотек, виступила головний бібліотекар наукової бібліотеки університету Колюх О.Ю. Бібліотекам об'єднання було запропоновано покроковий план дій

щодо впровадження нової класифікації у процесах опрацювання, розстановці бібліотечних фондів в облікових процесах і відповідній документації.

Учасникам семінару було проведено практичний майстер – клас з побудови індексів УДК. Фахівці наукової бібліотеки докладно відповіли на низку поставлених запитань, а також наголосили на важливості подальшої співпраці з бібліотеками об'єднання. Завідуючі бібліотек коледжів ТДАТУ ділилися своїми ідеями, надбаннями, методами та формами роботи, планами і засобами їх втілення.

За результатами 2018 року, бібліотеку Василівського коледжу ТДАТУ було визнано кращою. Завідуюча бібліотекою Нечай Любов Муратівна була відзначена Подякою.

(детальніше див. звіт Голової бібліотеки ЗТО СГБ за 2018 рік)

7. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Проектування є потужною креативною рушійною силою інноваційного розвитку, дозволяє генерувати свіжі ідеї і перетворювати їх в життя, забезпечувати реорганізацію та модернізацію бібліотек на новій реформаторській хвилі. Проектна діяльність є потребою часу і необхідністю сьогодення та майбутнього.

Серед найбільш вдалих проектів, які розроблені та реалізуються в НБ ТДАТУ, можна відмітити наступні:

➤ **Пошукова робота по виявленню цінної і рідкісної літератури у фондах НБ.**
В рамках проекту впродовж 2018 року виявлено **17** цінних видань. Створюються Колекції - *Книги воєнних років (1941-1945) у фондах бібліотеки ТДАТУ; Рідкісні книги аграрного профілю у фондах НБ ТДАТУ; Література з мистецтва.*

➤ **Навчись легко вчитися**

Наукова бібліотека пропонує студентам прийняти участь в проекті «**Навчись легко вчитися**», який має на меті допомогти студенту в навчанні. В циклі заходів «Навчись легко вчитися», які традиційно наукова бібліотека проводить на початку навчального року, в читальному залі пройшла година спілкування. Наш час – це час масової комунікації та глобального інформаційного вибуху. Пошук необхідної інформації, потік якої весь час збільшується, не завжди увінчується успіхом, тому дуже своєчасно володіти методами швидкочитання.

Захід проводила досвідчений бібліотекар Петрова Людмила Олексіївна, яка в цікавій формі з наглядними таблицями Шульте познайомила студентів з методикою розвитку уваги, пам'яті та периферійного зору. Всі ці навички роботи з книгою та інформацією допоможуть студентам у навчанні та особистому розвитку.

➤ **Національно-патріотичний проект «З Україною в серці»**

«Українському народу не потрібно співчуття – потрібні патріоти. Потрібен ти!»
(І. Олійник)

Патріотичне виховання пріоритетний напрямок – діяльності бібліотек. Метою патріотичного виховання є становлення громадянина - патріота України.

У 2015 році науковою бібліотекою було започатковано проект з національно-патріотичного виховання «З Україною в серці».

Проект передбачає комплекс заходів: мультимедійні бесіди, огляди, патріотичні акції, дискусії, стендові акції, години-вшанування.

✓ **Мультимедійні огляди, бесіди**

- Народжені в Україні (видатні особистості)
- Українській молоді – європейські цінності
- Еліта української нації
- Українські династії. Сімейний альбом
- 50 винаходів, які Україна подарувала світу
- Степова перлина України (Запорізький край)

Мультимедійно - краєзнавчий цикл «До чистих джерел Запорізького краю»

Заходи до 80-річчя заснування Запорізької області

10 січня 2019 року виповнюється 80 років утворення Запорізької області. Наукова бібліотека, до цієї дати підготувала ряд заходів:

✓ **Мультимедійні огляди, бесіди:**

- Мелітополь – інтеркультурне місто
- Козацька столиця України (Запоріжжя)
- Преобразование уездного городка (Мелітополь)
- Життя, гідне пам'яті й пошани (знамениті мелітопольці)

✓ **Мова – ДНК нації**

В рамках програми розвитку і функціонування української мови у Таврійському ДАТУ наукова бібліотека розробила ПРОЕКТ МОВА – ДНК НАЦІЇ на 2016-2020 рр.

✓ **Тематичні виставки:**

- Запорізька область: від минулого до сучасності
- Є мова - є нація (постійна тематична виставка зі зміною експозицій)
- Спадщина тисячоліть (тематична виставка)
- Слова та мова (тематичний перегляд)
- Матеріал на радіо до Дня української писемності та мови

➤ **Народознавчий проект Українська світлиця**

В рамках реалізації Програми розвитку і функціонування української мови у 2017 року науковою бібліотекою було започатковано народознавчий проект **Українська світлиця**, яка окрім проведення культурно-просвітницьких заходів, та екскурсій стала національно-патріотичною **фото-зоною Український vintage** в якій залюбки фотографуються не тільки студенти, а ще й гості університету та професорсько- викладацький склад.

➤ **Віртуальний виставковий проект «Життєвий шлях на освітянській ниві»**

Проект має за мету вивчення історії науки в університеті, осмислення наукової та педагогічної спадщини людей, яким присвячені виставки, усвідомлення важливості їхньої праці. Віртуальний виставковий проект «Життєвий шлях на освітянській ниві» це мультимедійні презентації про науковців ТДАТУ, які сьогодні визначають сучасне обличчя університету та вчених, які стали «золотим надбанням» аграрної науки України.

В 2018 році віртуальна виставка була презентована до ювілею д. е. н., професора Т. І. Яворської.

Загальна кількість презентованих джерел – 26.

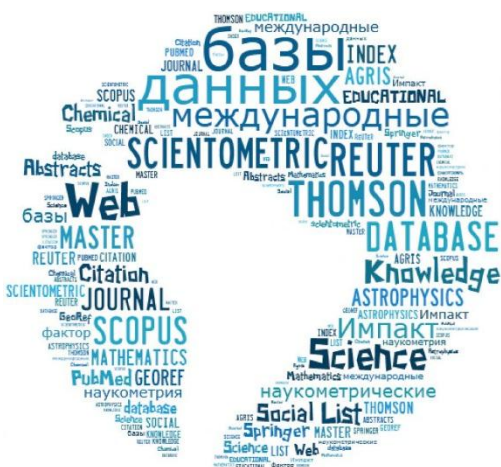
➤ **«Наукові напрями ТДАТУ»**

В проекті представлено історико-бібліографічний нарис «Проблемна науково-дослідна лабораторія збирання зернових методом обчисування».

Загальна кількість презентованих джерел – 65.

➤ **Бібліометрика науки Таврійського ДАТУ «Публікаційний профіль університету»**

Мета проекту – сприяти збільшенню показників цитованості публікацій вчених ТДАТУ, індексованих у наукометричних базах даних Web of Science, Scopus, Google Scholar, Index Copernicus, РІНЦ та ін. Для ефективного представлення власних наукових публікації, знаходження нових колег, відкриття нових можливостей для фінансування, та щоб дізнатись про свої наукометричні показники науковцю необхідно мати або створити віртуальний профіль науковця в різних БД (Scopus, РІНЦ, Google Scholar, ORCID). Профілі науковців ТДАТУ, представлені в різних наукометричних базах даних, є своєрідним звітом наукової спільноти про результати напрацювань у певній галузі.

В рамках проекту фахівцями відділу зроблено наступне:

- ✓ Створено Профілі науковців ТДАТУ в Google Scholar – **81**;
- ✓ Внесено бібліографічних записів в профілі ППС в **GS– 1162**;
- ✓ Коригування профілів –**294**;
- ✓ Надано довідок (кількості Профілів, записів, цитування, h-індекс) – **9**;
- ✓ Створено ORCID – **66**;
- ✓ Моніторинг публікаційної активності науковців ТДАТУ в Google Scholar, Scopus і Web of Science – **4**;
- ✓ Проведено семінарів – **10**;
- ✓ Проведено експрес-тренінгів – **160**;
- ✓ Відредаговано пристатейних списків джерел/БЗ – **20 /381**.

За 2018 рік було проведено **10** семінарів на факультетах та окремих кафедрах за наступними темами: *«Алгоритм пошуку інформації в БД Web of Science»* та *«Як обрати журнал для публікації в базі даних Scopus»*. Загальна кількість присутніх – **100**.

➤ **Проект «Вчені ТДАТУ в Вікіпедії».**

В рамках проекту, у Вікіпедії розміщуються біографії видатних науковців ТДАТУ, докторів та кандидатів наук. Іноді створення персональної сторінки приурочується до ювілею викладача. На персональній сторінці науковців висвітлюється його біографічні данні, перераховуються нагороди за ті чи інші досягнення. Окрім цього, було вирішено розміщувати основні публікації викладача, до яких обов'язково прописуються посилання на інституційний репозитарій ТДАТУ - ElarTSATU.

Обов'язковим є розміщення посилання на біобібліографічний показчик основних публікацій науковця (Серія «Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ»), який знаходиться на Web-сайті наукової бібліотеки.

У розділі «Посилання» фахівці бібліотеки прописують лінки до інших електронних ресурсів, де висвітлюється інформація про викладача. Обов'язковим є посилання на персональну сторінку науковця на Web-сайті ТДАТУ. Наразі, в онлайн-енциклопедії розміщено 16 біографії докторів наук, професорів, членів-кореспондентів НААН України:

- Кюрчев В.М.
- Надикто В.Т.
- Волох А.М.
- Дідур В.А.
- Серий І.С.
- Черкун В. Ю.
- Панченко А.І.
- Сосницька Н.Л.
- Яворська Т.І.
- Леженкін О.М.
- Кушнар'ов А.С.
- Овчаров В.В.
- Калитка В.В.
- Мунтян В.О.
- Карпуша П.П.
- Крижачківський М.Л.

➤ Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ

Наукова бібліотека університету продовжує випуск науково-бібліографічних покажчиків в рамках проекту «Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ». Складання покажчиків праць вчених сприяє популяризації імені вченого в регіоні, Україні і за кордоном. Бібліографічні покажчики підсумовують результати розвитку науки, дозволяють прослідкувати результати динаміку ідей вченого, його науковий зріст, підвести певний підсумок його діяльності.

В цьому році були підготовлені наступні покажчики серії «Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ»: *з нагоди 80 річчя к. т. н., с. н. с. Шабали М. О., з нагоди 55 річчя д. е. н., професора Яворської Т. І., з нагоди 50 річчя д. п. н., професора Сосницької Н. Л.*

Загальна кількість представлених джерел в покажчиках – 401.

8. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Бібліотека як інформаційний, культурний, освітній заклад для задоволення потреб користувачів та взаємодії з іншими бібліотечними установами в науковій та методичній роботі створює власний інтелектуальний продукт.

Діапазон широкий: бібліографічні, методичні, методико-бібліографічні, інформаційні, довідкові видання; науково-допоміжні покажчики, рекомендаційні (цих переважна більшість), матеріали передового досвіду та конференцій, календарі, сценарії для проведення бібліотечних заходів, списки нової літератури, прес-дайджести, плакати, буклети, листівки, закладки... До старих випробуваних форм додаються нові, видання з кожним роком стають більш насиченими, і не лише бібліографією.

Протягом року видавнича продукція бібліотека складалася із наступних матеріалів:

- **Бюлетень нових надходжень:** інформ. бюлетень / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. Г. Д. Попазова. – Мелітополь, 2018
 - ✓ Вип. 1. – 29 с.
 - ✓ Вип. 2. – 28 с.
- **Електронні видання у фондах бібліотеки: надходження за 2018 рік :** інформаційний бюлетень / ТДАТУ; наукова бібліотека; уклад. Г. Ю. Андреева. – Мелітополь, 2018.
 - ✓ Вип. 1. – 52 с.
 - ✓ Вип. 2. – 56 с.
- **Сучасні інформаційні технології у точному землеробстві :** науково-бібліографічний покажчик / ТДАТУ; наук. бібліотека; укладач Г. Д. Попазова ; наук. ред. к. т. н. Є. І. Ігнат'єв. – Мелітополь, 2018. – 24 с.
- **Проблемна науково-дослідна лабораторія збирання зернових методом обчісування :** історико-бібліографічний нарис / ТДАТУ; укладач С. В. Вовченко; наук. ред. д. т. н., проф. О. М. Леженкін. – Мелітополь, 2018. – 38 с.

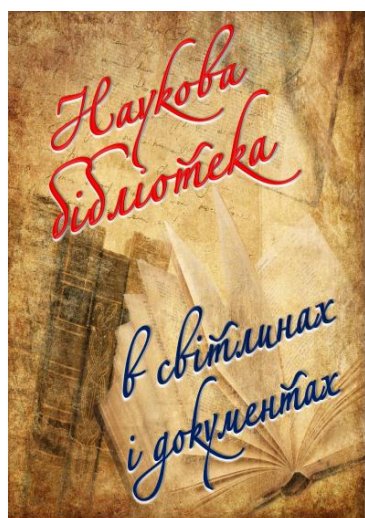
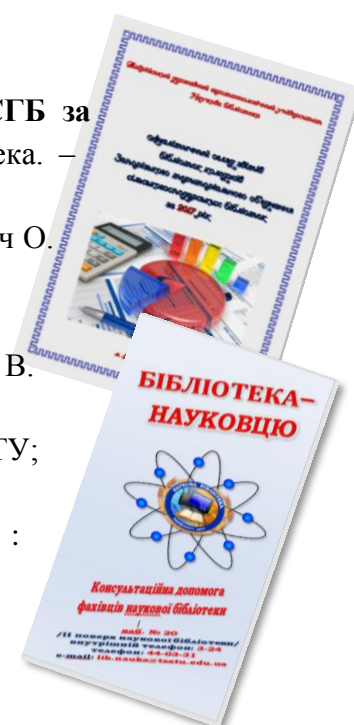
Біобібліографія

- **Сосницька Наталя Леонідівна** : біобібліографічний показник публікацій з 1993 по 2018 роки / ТДАТУ; наукова бібліотека; укладач Н. М. Семенюк. – Мелітополь, 2018. – 52 с. – (Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ);
- **Шабала Микола Олексійович** : біобібліографічний показник публікацій з 1967 по 2015 роки / ТДАТУ; наукова бібліотека; укладач Г. Д. Попазова. – Мелітополь, 2018. – 36 с. – (Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ);
- **Яворська Тетяна Іванівна** : біобібліографічний показник публікацій з 1994 по 2018 роки / ТДАТУ; наукова бібліотека; укладач Н. В. Шульга. – Мелітополь, 2018. – 32 с. – (Біобібліографістика провідних науковців ТДАТУ).

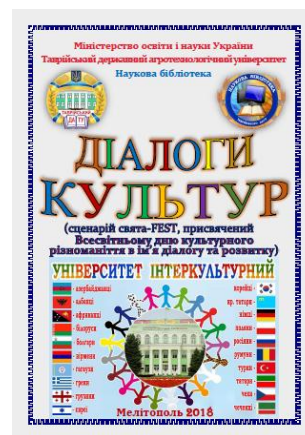
Науково-методичні видання

- **Аналітичний огляд звітів бібліотек коледжів ЗТО СГБ за 2017 рік** / уклад. О.В. Почепня; ТДАТУ; наук. бібліотека. – Мелітополь, 2018. – 20 с.
- **Наукова бібліотека - куратору: буклет** / ТДАТУ; укладач О. В. Почепня. – Мелітополь, 2018. – [6 с.]
Вип. 3. – 6 с.
- **Бібліотека-науковцю: буклет** / ТДАТУ; укладач О. В. Почепня. – Мелітополь, 2018. – [6 с.]
- **Електронний архів ТДАТУ ElarTSATU: флаєр** / ТДАТУ; укладач О. В. Почепня. – Мелітополь, 2018. – [2 с.]
- **Наукова бібліотека в світлинах і документах** : [фотоальбом] / ТДАТУ; Наук. бібліотека; уклад. О.В. Почепня. – Мелітополь, 2018. – 96 с.

Сценарії заходів

- **Життя, гідне пам'яті і пошани (знамениті люди Мелітополя)** : медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. О. Голодова; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. – 20с.
- **ІТ-технології в сільському господарстві**: медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. О. Голодова; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. – 20с.
- **Всі ми різні. Ментальність народів**: медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : Л. О. Петрова; відп. за вип. Т. О. Кас'янова. – Мелітополь, 2018. – 26с.
- **Технології майбутнього**: медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. І. Орлова; відп. за вип. С. І. Орлова. – Мелітополь, 2018. – 28с.
- **Георгій Нарбут**: медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : Н. Г. Ломейко, С. І. Орлова; відп. за вип. Н. Г. Ломейко – Мелітополь, 2018. – 24с.
- **Час майстрів слова (Д. Олдрідж, М. Дрюон, Т. Майн Рід)**: медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : Т. О. Кас'янова; відп. за вип. Т. О. Кас'янова. – Мелітополь, 2018. – 16с.
- **Премія геніїв** (нобелівські лауреати): медіа-бесіда / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. О. Голодова, О. В. Москор; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. – 24 с.
- **Незабутня Квітка** : сценарій музичної години, присвяченої життю і творчості американської співачки українського походження Квітки Цісик / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. О. Голодова; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. – 16 с.
- **Два поета – дві долі** : сценарій поетичної години, присвяченої життю і творчості В. Стуса та В. Висоцького/ ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : Т. О. Кас'янова, Л. О. Петрова; відп. за вип. Т. О. Кас'янова. – Мелітополь, 2018. – 24 с.
- **Діалоги культур** : сценарій свята-FEST, присвяченого Всесвітньому дню культурного різноманіття в ім'я діалогу та розвитку / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. О. Голодова; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. – 12 с.
- **Люди свободи** : сценарій патріотичної години до Дня Гідності та Свободи / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : С. О. Голодова; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. – 24с.
- **Корифей аграрної галузі** : сценарій години-посвяти, присвяченої Герою України Д. К. Моторному / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад. : О. М. Білоцька, С. О. Голодова; відп. за вип. С. О. Голодова. – Мелітополь, 2018. –с.

9. ІННОВАТИКА В РОБОТІ БІБЛІОТЕКИ

Разом з новими технологіями у наше життя увійшло та міцно затвердилося поняття «інновація». Процеси інноваційного оновлення торкнулися майже всіх бібліотечних процесів.

Інноватика 2018 р.:

1. Створення нових розділів на Web-сайті НБ:

- ✓ Положення про наукову бібліотеку
- ✓ Правила користування науковою бібліотекою
- ✓ Ресурси відкритого доступу
- ✓ Діяльність
- ✓ Кураторам
- ✓ Методична робота
- ✓ Семінари
- ✓ Бібліотечному фахівцю
- ✓ Бібліометрика:
 - Моніторинг публікаційної активності
 - Профіль ТДАТУ в Google Scholar
 - Профіль наукової бібліотеки в Google Scholar
 - Профіль Інституційного репозитарія в Google Scholar
 - ТДАТУ у Web of Science
 - ТДАТУ у Scopus
 - Механіко-технологічний факультет
 - Енергетичний факультет
 - Факультет інженерії та комп'ютерних технологій
 - Факультет економіки та бізнесу
 - Факультет агротехнологій та екології

2. Створення нових спільнот та колекцій в Інституційному репозитарії ElarTSATU:

- ✓ Дисертації, автореферати дисертацій
- ✓ Звіти з НДР
- ✓ Звіти ректора
- ✓ Кваліфікаційні випускні роботи бакалаврів і магістрів
- ✓ Матеріали конференцій, збірники
- ✓ Монографії
- ✓ Навчальні видання
- ✓ Навчально- та науково-методичні роботи
- ✓ Наукові фахові видання ТДАТУ
- ✓ Патенти
- ✓ Презентації

3. Реєстрація викладачів в наукометричній базі даних Scopus та проведення тренінгів по роботі з нею.

4. Розміщення біографій видатних науковців ТДАТУ, докторів та кандидатів наук в онлайн-енциклопедії Вікіпедія в рамках проекту «Вчені ТДАТУ у Вікіпедії».

5. Адаптація інформаційно-бібліотечного сервісу до потреб університетської спільноти з редагування наукових фахових видань університету.
6. Свято-FEST «Діалоги культур».
7. Інформаційний тиждень періодики на кафедрі.

10. УПРАВЛІННЯ. РОБОТА З КАДРАМИ

Кадрове забезпечення бібліотек висококваліфікованими спеціалістами є одним із нагальних питань сьогодення. Керування діяльністю бібліотеки здійснює безпосередньо директор наукової бібліотеки Білоцька О.М. На рівні підрозділів – завідувачі відділами та секторами. Традиційно, управління бібліотекою здійснювалося на основі колегіального вирішення виробничих проблем. На виробничих нарадах приділялась увага всім напрямкам бібліотечної роботи, зокрема аналізу статистичних показників, питанням інвентаризації, збереженню фонду, руху фонду, організації книжкових виставок та ін. Окремі напрямки роботи бібліотеки були предметом обговорювання на засіданні методичної ради.

Структура наукової бібліотеки відповідає визначеним напрямкам роботи і базуються на типових документах і методичних рекомендаціях з питань формування штатів і порядку організації структури бібліотек ЗВО (2-ї групи з оплати праці), визначених МОН України.

Протягом звітнього року роботу бібліотеки забезпечували такі структури, які розподіляються таким чином:

- Директор – 1
- Заступник директора -1
- Відділ наукової обробки документів – 3
- Відділ обслуговування користувачів - 7
 - завідувача відділом -1
 - абонемент навчальної та наукової літератури -2
 - абонемент художньої літератури – 2
 - великий читальний зал – 2
 - бібліотека гуртожитку
- Відділ науково-бібліографічної роботи - 5

- Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення – 6 у т.ч
 - провідний бібліотекар з книгозабезпечення – 1
 - інженер - 1
 - зал електронних ресурсів - 1

Більшість колективу - це висококваліфіковані співробітники з фаховою освітою. Середній вік співробітника становить 46 років. Почепня О.В. закінчила магістратуру ХДАК. Навчається на заочному відділенні МДПУ ім. Б. Хмельницького - 1 співробітник (Свиридова Я.С.)

Станом на 01.01.2019 р.

Табл. 21

Загальна кількість штатних посад	22
Загальна кількість працівників	23
Працюють повний робочий день	20
* із них: бібліотечних працівників	22
Склад за освітою:	
* вища фахова (бібліотечно-інформаційна)	17
* вища не фахова (інша)	1
* середня спеціальна (фахова)	4
* загальна середня	-
Склад за стажем:	
* до 5 років	1
* від 5 до 10 років	2
* від 10 до 30 років	10
* від 30 до 40 років	7
* понад 40 років	3

Штат бібліотеки не відповідає нормативам, що визначені *Типовими штатними нормативами бібліотек вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації* (Наказ МОНмолодьспорту України № 1058 від 27.09.2012.).

Стратегія розвитку бібліотеки визначено в «Концепції розвитку наукової бібліотеки Таврійського на 2015 - 2020 рр.», де окреслені завдання щодо розбудови бібліотеки, технологічних процесів, впровадження інформаційних технологій і інших основних напрямків роботи.

Майже по всім напрямкам роботи розроблено **Перспективні плани:**

- ✓ План впровадження автоматизованої документовидачі в НБ ТДАТУ (2017-2020 рр.)
- ✓ Перспективний план підготовки та видання науково - бібліографічних покажчиків серії «Біобібліографістика провідних вчених ТДАТУ» на 2016-2020 рр.
- ✓ Перспективний план редагування БД електронного каталогу на 2016-2020 рр.
- ✓ Перспективний план ретровводу НБ ТДАТУ на 2016-2020 рр.
- ✓ Перспективний план перевірки бібліотечних фондів НБ ТДАТУ на 2015-2020 рр.

Для бібліотеки особливого значення набули зв'язки із керівними та громадськими структурами університету. Про стан та перспективи розвитку наукової бібліотеки директор щорічно доповідає професорсько-викладацькому складу на засіданнях вченої ради, членом якої вона є. У 2018 р. було заслухано наступні питання: «Про роботу наукової бібліотеки щодо забезпечення навчально-виховного процесу в університеті»,

«Місце університету в міжнародних рейтингах ЗВО». Всі важливі питання роботи бібліотеки обговорюються з проректорами з НПР, АГР, а найважливіші – з ректором.

Налагоджена робота бібліотеки з деканатами. Декани всіх факультетів допомагали бібліотеці в питаннях ліквідації заборгованості серед студентів, забезпечення відвідувань культурних заходів бібліотеки та ін.

Бібліотека плідно працює з викладачами з питань забезпечення студентів навчальною літературою та придбання нової. Викладачі-куратори студ. груп запрошують бібліотекарів для проведення тематичних бесід на кураторських годинах.

Питання соціального захисту працівників бібліотеки ніколи не стояли осторонь профкому університету. Пропонувалися путівки на базу відпочинку «Салют». Дітям працівників були закуплені подарунки до Нового року.

Бібліотека також співпрацює зі службами університету: редакцією газети «Агротаврія», ЦІТІС, відділами міжнародних зв'язків, технічного забезпечення та ТВ, НМЦ університету, Центром культури та дозвілля ТДАТУ та ін..

Суттєвою частиною корпоративної культури були власні традиції. Насамперед, це колективне відзначення професійних, загальнодержавних свят, днів народження працівників. У 2018 р. колектив НБ поздоровляв ювілярів **Білоцьку О.М., Байбєрову Л.І., Колюх О.Ю., Орлову С.І.**

Цього року своє професійне свято, **Всеукраїнський день бібліотек**, колектив наукової бібліотеки відзначив поїздкою на страусину ферму «Страус-Юг».

11. МАТЕРІАЛЬНО – ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Важливою складовою комфортності бібліотечного середовища, що забезпечує зустріч користувача бібліотеки з предметом його інформаційних потреб, є організація матеріально-технічної бази бібліотеки.

Матеріально-технічне забезпечення бібліотеки дещо змінилось. У 2018 році НБ отримала:

- 9 ПК (у.т.ч.- 6 б/у)
- МФУ – 1
- Кольоровий принтер -1

Табл. 22

Матеріально-технічна база	
Загальна площа	1655 м2
Для зберігання фондів	706 м2
Загальна кількість читальних залів та місць	5/185
Кількість комп'ютерів (вказати типи)	23
Ноутбук	2
Кількість сканерів/принтер	1/2
БФП(багатофункціональний пристрій)	2
Web – камера	1

Сьогодні бібліотека потребує ремонту у діючих приміщеннях та необхідне сучасне бібліотечне обладнання. У Науковій бібліотеці проведено щорічну інвентаризацію матеріальних цінностей, недоліків по їх зберіганню не виявлено.

Висновки

У 2018 році колектив бібліотеки реалізував цікаві наукові та культурно-освітні проекти і програми. Інтелектуальні та матеріальні ресурси бібліотеки були зосереджені на зміцненні позитивного іміджу бібліотеки, підвищенні авторитету в професійному середовищі.

У звітному році залишились невирішені проблеми:

- приміщення потребує ремонту;
- недостатність фінансування на придбання літератури, підписку, обладнання;
- необхідність модернізації комп'ютерної техніки.

У 2019 році планується:

- розширити спектр послуг, що надаються читачам і віддаленим користувачам;
- популяризувати бібліотеку та розкривати її фонди через наукову, соціокультурну, та видавничу діяльність;
- додержуватись в медійному просторі політики доступності та прозорості, максимально широко інформувати аудиторію про значні наукові заходи, соціокультурні акції, просвітницькі і виставкові проекти, обговорення перспективних питань розвитку бібліотечної сфери.

Директор наукової бібліотеки

О.М. Білоцька